

מעמדי ז' שבט בעיירת לעלוב בפולין

תש"פ, תשפ"א, תשפ"ב, תשפ"ג [311]

הגה"ח ר נח גולדברג - משב"ק בסיפורים על
האדמו"ר הרה"ק ר' דוד מלעלוב זיע"א [4371]
אמרי קודש טיש ט"ו בשבט שנים עברו [311]

שיחות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בעניין פגעי הטכנולוגיה [6]

אהל מועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אמרי קודש

תשע"ג - ליל שב"ק - לעלוב - פולין

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב (שמות י"א, ב). וברש"י הק', דבר נא אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירם על כך, שלא יאמר אותו צדיק אברהם, ועבדום וענו אותם (בראשית טו, יג) קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול (שם, יד) לא קיים בהם (ברכות ט, א). והתמיהה ידועה מהו אומרו כדי שלא יאמר אותו צדיק אברהם וכו', וכי אם לא יאמר אותו צדיק אינו צריך לאמת את דבריו ולקיים הבטחתו, והרי ברוך שומר הבטחתו לישראל כמ"ש (שם) ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, ומה ענין שלא יאמר אותו צדיק וכו'.

ומרן אדמו"ר דב"ק לבאר על פי הגמרא (ברכות ט, ב) דביציאת מצרים כשאמר להם משה לישראל 'ישאלו איש מאת רעהו וכו', אמרו לו ולואי שנצא בעצמנו, משל לאדם שהיה חבוש בבית האסורים, והיו אומרים לו בני אדם מוציאים אותך למחר מבית האסורים ונותנים לך ממון הרבה, ואומר להם בבקשה מכס הוציאוני היום ואיני מבקש כלום, ע"כ. הרי שישראל ויתרו על ההבטחה של 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול', ומבואר במשנה (נדרים טג, ב) האומר לחבירו קונם שאני נהנה לך אם אין אתה בא ונוטל לבניך כור אחד של חיטין ושתי חביות של יין, הרי זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, ויאמר לו כלום אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי. היוצא מזה דבדבר הנוגע לטובתו של אדם יכול האדם לוותר על טובתו, ולומר הרי זה כאילו התקבלתי ואין נדר חברו חל, והגם שלא נטל טובתו הרי זה כאילו התקבל.

ולפי דבריהם ז"ל שבני ישראל ויתרו על הבטחת ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, ואמרו לו ולואי ונצא בעצמנו, הרי"ז נפטר הקב"ה מלקיים הבטחתו, כאמור במשנה, ורק נשארה הטענה וחשש שלא יאמר אותו צדיק אברהם, ועבדום וענו אותם קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם, וזהו מה

שהוסיף והטעים בהזהירו אותם שישאלו איש מאת רעהו כדי שלא יאמר אותו צדיק אברהם, עכ"ד.

היוצא מדבריו דאחר שאמרו בני ישראל ולואי שנצא בעצמנו ויתרו על הבטחתו של מקום, והרי הם כאילו התקבלו הרכוש גדול ושוב אין לו צורך להקב"ה לקיים ולאמת דבריו יותר, וכבר יצא ידי חובתם בזה.

ועפ"י הדברים האלו יתבאר גם המשך הכתובים (יב, לה) ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות, וברש"י הביא מהמכילתא (בא פרשה יג) ושם כתוב ומפורש יותר, 'ובני ישראל עשו', וכי מה אמר להם משה במצרים הרי הוא אומר (שם י"א) דבר נא באזני העם, וכן עשו וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות, שאין תלמוד לומר ושמלות, אלא הכסות היתה חביבה עליהם יותר מכסף וזהב. וביאור דברי המכילתא שאמרו שאין תלמוד לומר שמלות, היינו דבאמת מה ראו ישראל על ככה לשאול מהמצרים שמלות, והרי לא כן ציוה להם משה מפי הגבורה, וכאשר פי ה' דיבר אליו, דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב, ולא יותר, ומה בא הכתוב לומר ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות, והרי שמלות מאן דכר שמייהו, וע"ז מתרץ במכילתא 'אלא הכסות היתה חביבה עליהם יותר מכסף וזהב', דאכן הכסף וזהב שלא היו חשובים בעיניהם כל כך וברצונם ויתרו עליהם, וכל מה ששאלו אותם מהמצרים היה כדי לקיים מוצא פי ה', דבר נא וכו' וישאלו וכו' כדי שלא יאמר אותו צדיק ועבדום וכו', אך השמלות כיון שהיו חשובים בעיניהם ביותר ולכן לא ויתרו עליהם, וא"כ לא שייך לומר עליהם כאילו התקבלתי, ושוב היו צריכים לשאלם מהמצרים בפועל ממש כדי שיתאמתו דברי ה' ויתקיימו דבריו, דעל מה שלא ויתרו ולא אמרו עליו כאילו התקבלתי צריכים היו ליטלן ממש לקיים מאמרו ית' ואחרי כן יצאו ברכוש גדול.

ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אליהם משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם ושחטו הפסח (שמות יב, כא). ידועה העובדה עם הרה"ק רבי חיים דוד דוקטור מפיעטריקוב, שזקני רביה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א החזירו בתשובה ואח"כ נתפרסם לצדיק נשגב, ובשעה שהיה אצל רביה"ק רבי דוד מלעלוב וגמר בנפשו לשוב בתשובה שלימה, מיד פתח רביה"ק רבי דוד ודיבר עמו בענינים נשגבים ונעלים בעבודת השי"ת, ושאלו הרה"ק רבי חיים דוד דוקטור בפליאה הכיצד מדבר עמו כבר מיד עתה מענינים נשגבים אלו, והלא רק עד לפני זמן מועט היה שקוע רח"ל בעון ובדיוטא תחתונה, ועדיין לא תיקן עצמו, השיב לו רבי דוד לעלובער, שכן מצינו שהיה עם בני ישראל במצרים, שכידוע היו שקועים שם במ"ט שערי טומאה, והיו עובדי עבודה זרה רח"ל, ובהתקרב זמן יציאתם משם נצטוו מפי הגבורה להקריב קרבן פסח, כדכתיב (שמות יב, כא) משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם ושחטו הפסח, וכמו שדרשו רבותינו ז"ל (שמות רבה טז, ב) ה"ד משכו וקחו לכם, כלומר משכו ידיכם מעבודת כוכבים וקחו לכן צאן ושחטו, פירוש שאמר להם השי"ת לישראל אך משכתם ידיכם מעבודה זרה, כבר אפשר לכם לקחת קרבן ולהקריבו לה', הרי שאך עוזבים את החטא אפשר מיד לעסוק בעניני עבודת השי"ת.

ולהטעים ולהסביר דברי זק' ביתר ביאור, י"ל עפ"י מה שכתב בשפת אמת (תרל"ט) על דברי המדרש משכו וקחו וכו', שהי' קשה להם לפרוש מע"ז וכו'. והנה מיד אח"ז אמר הכתוב (שם, לט) וגם צידה לא עשו להם, ודרשו ז"ל (מכילתא בשלה פרשה ג) דבר גדול עשו ישראל, כדי היא האמונה שהאמינו בי וכו', שלא אמרו למשה היאך אנו יוצאים במדבר שאין בידינו מחיה לדרך, אלא האמינו והלכו אחרי משה, ועליהם מפורש בקבלה (ירמיה ב, ג) זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך

המשך בעמ' הבא <<

לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה. הרי לנו דהגם דמתחילה היה קשה להם לפרוש מע"ז, ואפ"ה מיד אח"ז דבר גדול עשו בגודל אמונה שהאמינו בו ית', וכתב דיש ללמוד מזה שבחן של בני ישראל, שעצם בני" לעולם להתמשך אחר הבורא ית' רק החושך יכסה ארץ, והוא עומד ומחשיך עליהם, ותיכף ברגע אחת שנגאלו, מיד נתעורר כח אהבתם להשי"ת, עכת"ד.

והוא כפסק הידוע של הרמב"ם גבי גט מעושה (גירושין פ"ב, ה"ט) מכין אותו עד שיאמר רוצה אני וכו', שמי שתקפו יצרו הרע לבטל מצוה או לעשות עבירה והוכה, עד שעשה דבר שחייב לעשותו, או עד שנתרחק מדבר שאסור לעשותו, אין זה אנוס ממנו, אלא הוא אנס עצמו בדעתו הרעה, לפיכך זה שאינו רוצה לגרש מאחר שהוא רוצה להיות מישראל, רוצה הוא לעשות כל המצוות, ולהתרחק מן העבירות ויצרו הוא שתקפו, וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו.

ובזה יבואר על נכון גם מה ראייה הביא לו זק' מקרבן פסח לכאן, ובמה תנוח דעתו מתמיהתו זאת, והא הוי ליה למימר דאיכא למיפרך, התינוח קיום מצוות קרבן פסח שנצטוו אז ניחא, דכיון שמשכו את ידיהן מע"ז מישך שייכא גבייהו קיום המצוות, אבל השגות ועניינים נעלים מאן יימא לן דלא יבצרו ממי שעדיין טרם תיקן וזיכך נפשו. אך על פי הדברים שזכרנו ניחא, דאכן כל איש ישראל בתוככי לבכו אהבה מוסתרת ורצונו לעשות רצונו ית', וכל בר ישראל הוא בעצם ראוי ונכון לכל הדברים הרמים והשגות הנעלים, רק מרוב היצר שהוא מחשיך את עיניהם על ידי הענן והחושך המכסה ארץ, והוא המסך המבדיל בינינו לאור ה' ועבודתו ית', וכאשר האדם מתגבר על יצרו ומושך ידו מעשות רע בחרטה ועזיבה גמורה או אז איתם יסתלק ממנו הענן והחושך ויזכה לאור ה'.

ולזה ירמזו גם בדבריהם שאמרו וקחו לכם 'צאן' הוא שלמים, דבקרבות שלמים רמזה לנו תורה ענין זה דכופין אותו עד שיאמר רוצה אני, כאומרז"ל (ערכין כא, א) חייבי עולות ושלמים, ממשכנין אותן אף על פי שאין מתכפר לו עד שיתרצה, שנאמר (ויקרא א), לרצונו, כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, וכן אתה אומר בגיטי נשים, כופין אותו עד שיאמר רוצה אני. וזהו אומרם 'משכו ידיכם מע"ז', וכיון שמשכתם ידיכם מע"ז בחרטה ועזיבת החטא לגמרי, 'וקחו לכם צאן', דתיכף ומיד יתגלה בכם הרצון הטוב ואהבה המוסתרת שבקרבכם, והרי אתם כבר מוכנים וראויים לכל המצוות ולכל דברי התורה כולה, וכרמזו בתיבת צאן שהם שלמי צאן שבהם רמזה לנו תורה על ענין זה של כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, משום דבאמת אחר שהותש כוחו של היצר הרע מתגלה

הרצון הטוב והנקודה הפנימית שלעשות רצונך אלוקי חפצתי.

וזה היה בכוחו הגדול של רבי דוד לעלובר, שהביאו תיכף לעזיבת החטא והסיר ממנו מיד את כל המסכים המבדילים והמחיצה המפסקת, וכבר נגה והאיר לו אור ה' עד שכבר היה ראוי לאור באור החיים להתוודע ולהגלות גם לדברים נעלים האלו.

תשע"ד - בני ברק - ליל שב"ק

ויט משה את ידו על השמים ויהי חשך אפלה וגו', לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו (שמות י', כב-כג), ובספר אור המאיר כתב: דיש לרמזו תוכחת מוסר, אנשים אשר עינים להם ולא יראו כושר מדותיהם הטובים של משכילים, כי אם כל עצמם ליפות את אורחותם, אם טוב ואם רע הכל נכון לפניהם, והיא הגורמת להם שבלתי אפשרי להם לילך ממדרגה למדרגה, וכאשר בארתי פירוש המשנה (אבות פ"א מ"ז) כל ימי גדלתי בין החכמים, ועיקר הדברים כל ימי גדלתי והלכתי ממדרגה למדרגה, ולא עמדתי במדרגה אחת, ומהו הגורם לזה, היותי בין החכמים, ואז הבנתי פחיתת ערכי, ועדיין לא למדתי אפילו מדה אחת טובה מרבתי.

והכלל, מי שרוצה לעמוד במעלה המובהקת, צריך לקיים בעצמו מה שכתוב (תהלים קיט, טז) מכל מלמדי השכלתי, וכמאמרם (תענית ז, א) הרבה למדתי מרבתי ומתלמידי יותר מכולם, ובפרט איש מרעהו וחברו יכול ללמוד מדות טובות וכדומה מהמעלות, אמנם עתה בדור הזה רבים עמי הארץ אשר לא ידעו בין ימינם לשמאלם, ועם כל זה הם מתפרצים ומתפארים ליטול את השם והכבוד, וכל מה שיוכלו ליתן דופי באחרים אזי מתכבדים בקלון חבריהם, ומזה נמשך בעונותינו הרבים שנאת חנם, ואיש את רעהו חיים בלעו, ופערו פיהם לבלתי חק, מול דברינו הנ"ל 'ויט משה את ידו על השמים ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים', כלומר בהעדר הדעת ויהי חשך אפלה, ונופלים בבחינת מיצר ים החכמה, ומפרש הכתוב מה הוא החשך ואפלה, 'לא ראו איש את אחיו', ראו משמעו לשון חשיבות, כמו רואה אני את דבריך (ר"ה כה, א), וכמו רואה אני את דברי אדמון (כתובות קה, ב), וזהו לא ראו איש את אחיו, ירצה, שלא החשיבו בלבם איש את אחיו ללמוד ממעשיהם הטובים, ואדרבא ממציאים תמיד חסרונות וקלון ודופי, ומיפיים מעשה עצמם, ולכן הולכים בחשך ולא אור להם לילך תמיד ממדרגה למדרגה, וזהו 'ולא קמו איש מתחתיו', שלא הצליחו להתרומם ולהתעלות.

ואיתא בשם החידושי הרי"ם (רמתיים צופים ס"ד, ובלקוטי הרי"ם) לא ראו איש אחיו ולא קמו וגו', היינו כמו רואה אני את דברי אדמון (כתובות קה, ב), שאם אין אחדות, היינו שנותן פגם

בהנהגת חברו, אז לא קמו איש מתחתיו, רצה לומר, שאינו יכול להתעלות במה שהוא משועבד לאיזה מדה לא טובה, והוא תחת המדה ההיא ואינו יכול לצאת ממנה. מה שאין כן אם יש אהבה בין החברים וכל אחד אומר חברי טוב ממני, אזי יכול להתעלות במדותיו.

עוד איתא בשמו (ש"ק ובלקוטי הרי"ם) לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו, מתוך זה שלא ראו איש את אחיו, מאחר שאינם יכולים להביט אחד ברעהו בעין יפה, 'זיי קענען זיך נישט אַנקוקען', באו לידי זה שלא קמו איש מתחתיו, שאי אפשר להם להתרומם ולצאת כל אחד מהאפילה שהוא שרוי ומשעובד תחתיו.

א"י (לקוטי הרי"ם שם) לא ראו איש את אחיו ולא קמו וגו', שהחושך הכי גדול הוא כשאחד אינו רואה בצרת חברו ואינו עוזר לו, וזה לא ראו איש את אחיו, והסוף הוא, שאם אינו רוצה לראות בצרת חברו גם בעצמו אינו יכול לזוז ממקומו 'ולא קמו איש מתחתיו' ולצאת ממצריו, ע"כ.

דהכלל הוא על ידי שרוצה ליטול את השם לעצמו, ורואה רק במעלות עצמו ואינו מוצא איזה מעלה בחבריו ובפרט אם מוצא רק דופי בחברו, ומה גם אם אינו יכול להביט עליו בעין יפה וביותר אם אינו רואה בצרת חברו ואינו עוזר לו, אינו יכול להתעלות ולהתרומם ולצאת מהאופל שהוא שרוי ומשעובד תחתיו ולזכך מדותיו ולהתעלות ממדרגה למדרגה, אבל מי שמוצא איזה מעלה ודבר טוב בכל אחד מחבריו הקרוב אליו, ומלמד עליו זכות גם בהנהגות שאינם נראים בעיניו, אזי יוכל לצאת מאפילה לאורה ממצרי היצר הרע המחשיך את עיניו ומשעבדו תחתיו במדות שאינם מהוגנות, וזוכה ויכול להתעלות במעלות המדות ממדרגה למדרגה.

ויט משה את ידו על השמים ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים, לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים ולכל בני ישראל היה אור במושבבתם (י', כב-כג), ויש להבין מאי שנא מכת חושך שהוצרך לומר שלא היתה לישראל, הא כל עשר המכות שהוכו בהם המצריים לא היו בישראל, וכן הק' בתולדות יעקב יוסף.

ויבואר בהקדם הכתוב לעיל (שמות ב, יד) ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר, וברש"י הביא מדרש רז"ל (שמות רבה א, ל) ויירא משה - דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין אמר מעתה שמא אינם ראויין להגאל, ויאמר אכן נודע הדבר - נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו מה חטאו ישראל מכל ע' אומות להיות נרדים בעבודת פרך אבל רואה אני שהם

דברים חוצבים להבות אש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א על ההתרחקות והשמירה מפגעי הטכנולוגיה

מתריעין על חיה רעה מפני שהיא מכה מהלכת

בשולחן הטהור חמשה עשר בשבט תשע"ו יחד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את דברות קדשו להרס החינוכי שזורעים המכשירים הטכנולוגיים [פלאפונים המחברים לתוכניות גלישה ר"ל או מחשבים שלא חסומים מאינטרנט, וגם כאלה הנקראים 'כשרים' במראות].

ואלו ד"ק על פי דברי הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זי"ע: "אפשר לומר רמז למנהגן של ישראל, על מה שבחמשה עשר בשבט שהוא ראש השנה לאילנות, עושים זכר באכילת פירותיהם כדי שיתפללו עליהם, ובעצרת שנידונים על הפירות - כתב המג"א (סי' תצד) נוהגין להעמיד אילנות בבית הכנסת ובבתים, לזכר שבעצרת נידונו על פירות האילן. ולכאורה הסברא נותנת להיפך שבעצרת שהפירות נידונם יעשו זכר בפירות, ובט"ו בשבט באילנות.

"אולם רמז גדול יש בזה, דכשהאבות נידונים בבית דין של מעלה, מסתכלים גם במעשה הבנים לראות איך נתחנכו על ידם, ואם העמידו זרע בירך גידולי קודש לתורת ה' ועבודתו, ובערך זה דנים אותם, וכשהבנים נידונים מסתכלים במעשה אבותיהם, ובערך זה המה נידונים, כמו כן כתב השל"ה הקדוש על הפסוק וזכרתי את בריתי יעקב, עיין שם, ועל כן בט"ו בשבט שהוא ראש השנה לאילנות עושים זכר בפירות, וברא מזכה אבא, ועל ידי זה נפקדים האילנות לטובה, ובעצרת מתפללים על הפירות על ידי זכירת האילנות, והבן".

והוסיף על זה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בשולחן הטהור, ושב שנית לבארה בקו"פ, שכיון שפירות האילן הם הבנים נידונים לפי מעשי אבותיהם, על כן האבות צריכים לראות שמעשיהם לא יהיו נוגדים את ערכי חינוך הבנים, וכן הורים המחזיקים ברשותם מכשירים טכנולוגיים שאינם על פי התורה הם פוגמים ר"ל בחינוך בניהם, וכאשר יתייצבו בפני בית דין של מעלה למסור דין וחשבון על מעשיהם, לא יהא בידם שום תירוץ והצטדקות על השאלה מה עשו עם חינוך הבנים. ושום מליצת זכות לא תעמוד להם לנגד מעשיהם

וכיון שנהגו ישראל בטובת עין ולא היו בהם דליטורין, זכו לתקן חטא הדליטוריא שהביא לשעבודם ויצאו בדימוס.

ועתה יתבאר, ויהי חשך על ארץ מצרים וגו', ולכל בני ישראל היה אור במושבותם, ולא בא הכתוב לגלות שלא שלטה מכת חושך בישראל, אלא ללמדנו שע"י מכת החושך שהיה למצרים שע"י יכלו ישראל לנצל את רכושם של המצריים, ובדבר הזה תקנו את חטא הדליטוריא שגרם לשעבודם הקשה, וזאת כיון שלא גילו אוזנם של המצרים, וזה 'ולכל בני ישראל היה אור במושבותם', שזכו לאור הגאולה, ויצאו מאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה.

מלכה פרשת בא - תשע"ד

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א הזכיר את הנהגתו בק' והוראתו של זק' מרן הברכת משה שאסר לחלוטין לבחורים לשתות יי"ש ואפי" ליקר בראנפן, כל הימים.

ראויים לכך, ע"כ. הרי לנו דחטא הדליטוריא הוא גרם להם לישראל להיות משועבדים ונרדים בעבודת פרך במצרים.

והנה אחר שנצטוו בני ישראל במצרים 'ישאלו איש מעם רעהו ואשה מעם רעותה כלי כסף וכלי זהב' (שמות י"א, ב), לא נודע ציווי זה למצריים, הגם שבפועל לא שאלו ישראל הכלים רק כעבור י"ב חודש, וכדאיתא במדרש (ויקרא רבה לב, ה, ובמכילתא פר' בא ה) שזו זכותן של ישראל שלא היה בהם דליטורין, שדבר זה שאמר משה וישאלו כו' היה מופקד בידם שנים עשר חדש ואין אתה מוצא שהלשין אחד על חברו.

והגאון מהרא"ל צינץ מפלאצק (דרשות מהרא"ל ח"א דרו"א) הרחיב בביאור המדרש, דלכאורה יתמה מה הרבותא בזה, ומה שבח הוא להם לישראל שלא הלשינו ולא גילו סודם, דבר שהוא לתועלת עצמם, שדבר זה לא יעשוהו אפילו אנשי בליעל וחברת פועלי און.

וביאר בהקדם מה שדייק במדרש (מכילתא בא יג) דאחר שזכר כלי כסף וכלי זהב שהוא מוכר, למה זכר שמלות. אך הענין הוא, כי הכתוב הזכיר שמלות, כי אין ספק שמי שמצאא ידו לשאול כלי כסף וכלי זהב יקירי ערך, הוא חפץ יותר בדברים יקרים, והנה מהנמנע בעם רב שלא יהא אחד שעינו צרה בשל אחרים, וכאשר יבא לשאול כלי כסף וכלי זהב משכנו המצרי, ואמר 'אמר לו המצרי אין לי עוד כלי זהב עבורך כי כבר קדמך חברך פלוני וכבר הוציא ממני כל הכלי כסף וכלי זהב שיש לי, ורק שמלה נמצא אתי בבית, והנה כפי דרך העולם בקנאת איש מרעהו, היטב יחרה לו למה חברו לקח שכיות החמדה, ולו לא נשאר כי אם שלמה פחותת הערך, ובקנאתו היה לו להלשין למצרי על חברו ולגלות אזנו ולהזהירו שהלה לקחם ע"מ שלא להחזיר, וא"כ זה שבח גדול בעם רב כזה שלא היה בהם דליטורין, כי כבר נודע דחבורת גנבים אם לא ישתו בחלוקה אזי מגלין סוד הגניבה, גם לי גם לך לא יהיה (מלכים א ג, כו), וזה מה שבא המדרש לדבר בשבחם של ישראל, דאכן שבח גדול הוא זה שלא היתה כזאת בישראל ולא נמצא בהם מדה פחותה וקנאת בצע, ולא קנאו איש באחיו, אלא נהגו כולם בטובת עין, ונסתפק כל אחד כמה שהשיג, ובכל הי"ב חודש לא גונב לאוזני המצריים שמץ מנהו, ע"כ.

והנה איתא במדרש (שמות רבה יד, ג) שבשלושת ימי אפלה נתן הקדוש ברוך הוא חן העם בעיני מצרים והשאלום, שהיה ישראל נכנס לתוך בתיהן של מצרים והיו רואין בהן כלי כסף וכלי זהב ושמלות, אם היו אומרים אין לנו להשאיל לכם, היו ישראל אומרים להן הרי הוא במקום פלוני, באותה שעה היו המצריים אומרים אם היו אלו רוצים לשקר בנו היו נוטלין אותן בימי החשך ולא היינו מרגישינן, שהרי ראו אותן כבר אחר שלא

אד"ש דיבר נחרצות על האיסור של שתיית י"ש לבחורים בכל ימות השנה ללא יוצא מהכלל ואפילו מעט, והוסיף שגם אברכים צריכים למעט בכך, ומה גם בימים נעלים.

והוסיף מעשה רב מזק' הברכת משה שהיה אדמו"ר שליט"א נוכח אז, וזה היה ביומא דהילולא לאחד מזק' הק', ואחר שהתפללו מגין של הבחורים תפילת שחרית בביהמ"ד בירושלים בקש זק' הברכת משה להביא משקה ותרגימא ללחיים, ולא היה מצוי אז מיץ ענבים בביהמ"ד, ושלח להביא מבית בתו הרבנית תחי' והביאו ברנאפן, וכיון שהיו שם רק בחורים, הורה זק' למלאות בקבוק ריק עם מים עד למעלה והטיף לתוכו איזה טיפין מהי"ש, וחילקו מעט ממנו לכל אחד מהנוכחים.

שוה"ט ליל ש"ק פרשת וארא בית שמש תשפ"ד

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו' (א, 1).
ופירש רש"י ז"ל וארא - אל האבות. מרגלא

שיש להם רצון טוב לזה יהיה להם גם כן גילוי יתברך שמו, עכ"ל"ק.

ומה' חידושי הרי"ם' איתא על הפסוק (להלן, 1-1) 'והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים וכו' ולקחתי אתכם לי לעם', ופירש דבעת שהיו בקושי השעבוד היו ישראל סובלים (לשון סבלן) את טומאת מצרים ואת שפל מצבם הרוחני, שהיו כ"כ מדוכאים בעיני עצמם שלא הרגישו כבר.

אך בהגיע עת הגאולה האיר הקב"ה עיניהם שירגישו כמה ירדו מבחינת בני האבות הקדושים לשערי טומאה ומיד התעורר בהם הרצון להתקרב להשי"ת וכבר לא היו מסוגלים לסבול עוד את זוהמת ושפלות ארץ מצרים, וזה היה הפתח לגאולה, וזהו 'והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים' שלא תוכלו לסבול אותם יותר, עכ"ל"ק.

והן הן הדברים האמורים כי כאשר יהודי מתעורר ומכיר במצבו ואינו מוכן לסבול יותר את מצריו הרוחניים ומתוך כך הוא רוצה ומשתוקק להשי"ת, זוכה הוא מיד ל'וארא אל האבות', צו די וועלערס, שיתגלה אליו השי"ת ויגאלנו ברו"ג, אכ"ר.

בפומיה דזקני אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע שלכאורה מה בא ללמדנו רש"י, הרי בדברי הכתוב מפורש אל אברהם אל יצחק ואל יעקב.

ואמר לפרש וארא אל האבות היינו צו די וועלערס', 'אבות' מלשון רצון כדכתיב (דברים א, 10) 'ולא אביהם', פירוש שהקב"ה מתגלה ונראה לכל אלו אשר רוצים ונכספה וכלתה נפשם לקרבת אלוקים לי טוב, עכ"ל"ק.

ובדבריו הק' יש לימוד מוסר לדורות, לכל יהודי בכל מצב שהוא המבקש לצאת ממצריו הרוחניים, דכפי הרצון וההשתוקקות שיש לאדם להתקרב להשי"ת ולהיטיב מצבו, כך באותה מידה הוא זוכה להתגלות השי"ת אליו ולגאולה שלימה, וברצון תליא מילתא. וכן כבר כתב בספה"ק 'אור לשמים' על דברי רש"י הנ"ל וזה לשונו, ונראה לי שזה היה כוונת רש"י בפירושו, כי היה קשה כי התורה"ק הוא נצחית, ומה בא הפסוק ללמדינו וארא אל אברהם, וזה פי' רש"י וארא אל האבות שיהיה גילוי השי"ת לאותם שמתנדבים עצמם להשי"ת, ואבות הוא לשון רצון כמו 'כי לא אבו', הגם שעדיין אינם עובדים להשי"ת, רק

"שומר פיו ולשונו"

סיפורי ישועות שהתרחשו על ציונו של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע בזכות הקבלה שלא לדבר בעת התפילה וקריאת התורה

הרב שמעון טיקוצקי

ישועה גוררת ישועה

את הסיפור המופלא הבא שמענו השבוע מהרה"ח רבי צבי אריה מילגרוים שליט"א משיכון ויז'ניץ בבני ברק שזכה להסתופף בצל רבוה"ק, וכך הוא מספר:

לפני שנה, בחודש שבט תשפ"ג, פגשתי בשמחה משפחתית קרוב משפחה המתגורר בצפון הארץ, אברך יקר שכבר חלפו מאז חתונתו קרוב לשמונה שנים ועדיין לא זכה להיפקד בזרע של קיימא. יש לי סיפור בשבילך" אמרתי לו מיד כשראיתי את פניו.

באותם ימים רעש העולם מהמעשה הפלאי שהתפרסם בגליונכם 'אוהל מועד', ובעקבותיו במקומות נוספים, על יהודי יקר שנסע לז' שבט ללעלוב, לציונו של רביה"ק הרבי ר' דוד זי"ע, להתפלל על בחור

הוא התארס בשעטומ"צ ויהי לפלא.

ובכן, סיפורתי את כל הסיפור הזה לאותו אברך בן משפחה הזקוק לישועה. לא הוספתי אף מילה. לא אמרתי לו מה לעשות. אך בליבי פנימה קיוויתי שהוא יבין לבד את המסר ויבצע בעצמו את הסגולה הבדוקה, ייסע לציונו של רבינו ויקבל על עצמו שלא לדבר בעת התפילה ובעז"ה ייפקד בזש"ק.

לפני כמה שבועות, כמה ימים לאחר חנוכה תשפ"ד, נערכה באחד מאולמות השמחה 'סעודת הברית' המרגשת לבן הבכור נ"י שנולד במזל טוב לאותו אברך קרוב משפחה, לאחר שמונה שנות ציפייה, וייקרא שמו בישראל "שמעון".

בסעודת הברית קם האב הנרגש וגילה למשתתפים כי השם שמעון ניתן לרך הנימול על שם התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, לאחר שהבטיחו לקרוא לבנם על שמו, אך גם על שם הרבי מלעלוב זי"ע.

"לפני כתשעה חודשים" סיפר האברך לכל המסובים ובתוכם הרב מילגרוים שליט"א, "נסעתי לציונו של הרבי מלעלוב זי"ע בהר הזיתים בירושלים והבטחתי בקבלה גמורה שלא לדבר בעת התפילה וקריאת התורה מתחילה ועד סוף.

"ואכן עיניכם הרואות כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם, ב"ה הבטחתי ומיד נושעת".

מבוגר בעל תשובה שטרם זכה להקים את ביתו.

כשחזר לארץ ישראל ביקר בבית החיים בבני ברק שם פגש את הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א, חתנו של הגר"ח קניבסקי זצוק"ל והזכיר בפניו את הבחור הזקוק לישועה והוא בשומעו את בקשתו הציע לו "לנסוע ללעלוב"...

ומיד פירש הרב קולדצקי את כוונתו שייסע לציונו של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע בהר הזיתים ויקבל על עצמו שלא לדבר בעת התפילה מתחילתה ועד סופה, כפי שדרש רבינו בחיי חיותו בכל כוחו, כשהוא מוסיף באוזניו שכבר ראה הרבה ישועות על ציונו של רבינו בכוחה של קבלה זו.

היה לי חלק קטן באותו סיפור, מוסיף הרב מילגרוים שליט"א, כשאותו אברך פנה אליי וביקש שאסייע לו למצוא את ציונו של רבינו בהר הזיתים ואכן, שבוע בדיוק לאחר שהתפללו עבור אותו בחור מבוגר וקיבלו את הקבלה לזכותו,

פרסום ראשון!

איִלָן במה אברִכך

שיחות קדושות ועובדות יקרות חלקן בפרסום ראשון על
ט"ו בשבט - ראש השנה לאילנות בצל רבוה"ק

פגם זה, מה שאין כן במידת הגאווה שבה לא שייך להגיע לידי בירור, דהא אם אדם מגיע לידי מסקנא שכבר עבד על מידת הגאווה וחושב שתיקנה - הרי זה בעל הגאווה הגדול ביותר.

והעניין שלא שייך בירור במידה זו הוא כי שורש החטא של אדם הראשון, שורש כל החטאים, היה הגאווה כאמור, שהיא החטיאתו, והרי חטא אדם הראשון יתוקן רק לעתיד לבוא שאז יהיה הבירור השלם, ועל כן כל עוד לא נעשה הבירור השלם בחטא זה לא יכול להיות בירור במידת הגאווה.

וסיים רבינו ז"ע ואמר כי הבעש"ט הקדוש ז"ע כאשר נסתלק מן העולם נענה ואמר "אל תבואני רגל גאווה", והיינו שבאותה שעה דסלקא נשמתו לעילא אז הגיע לידי בירור בשלימות (הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א נאמן בית רבוה"ק).

כל בני אותה משפחה ניצלו

בשנת תרע"ו בעיצומה של מלחמת העולם הראשונה ערך כ"ק מרן אדמו"ר הרדצ"ש ז"ע את שולחנו הטהור לכבוד ט"ו בשבט כשעל שולחנו מונחים אחר כבוד פירות ארץ ישראל. מחמת פחד ואימת המלחמה כמעט ולא יצאו בני ירושלים מפתח ביתם. בנוסף לכך השתוללה מגיפה נוראה כתוצאה ממחלות שונות ומשונות שפקדו את העם מחמת הרעב הקשה והנורא שהיה בימים ההם בירושלים עיר הקודש. והנה באמצע ה'ט"ש נכנס ילד קטן בנו של אחד החסידים וסח לפני רבינו הרדצ"ש בבכי גדול שאביו וכל בני משפחתו נפלו למשכב וקיצם קרוב ל"ע.

באותה שעה פתח רבינו הרדצ"ש את פיו לפני הבורא יתברך שמו, וכה אמר לפניו: "רבונו של עולם, שמחתי בחגה של ארץ ישראל הושבתה, אמור נא די לצרותינו".

תיכף לאחר דבריו פנה אל הילד והושיט לפניו מפירות ארץ ישראל שהיו מונחים על שולחנו ואמר לו: "קח נא מפירות אלו והבא אותם לבית אביך, ומובטחני שבזכות פירות חמשה עשר בשבט יזכה אביך לראות ממך פירות".

ואכן כל אותה משפחה זכו וניצלו מהמגיפה הקשה ונתרפאו ברפואה שלימה (הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, מרשימות הרה"ח ר' אהרן גלבשטיין שליט"א).

יש פירות ויש פירות

שני בחורים כבני י"ז עלו לארץ ישראל מהונגריה מהעיר ערלוי לפני למעלה ממאה ועשרים שנה. כלפי חוץ נראו שניהם אותו דבר. בחורים יראי שמים שלבושם ארוך, פאותיהם

למרבה הפלא, למרות כל ההמולה וכלי הזמר, הגיע קול בכיו של הילד לאוזני רבינו שפנה מיד אל המשמשים בקודש ואמר להם "אני שומע כאן קול בכי, נא להשקיט את התזמורת", וכך הוה, עצרו לרגע את השירה ומיד מצאו את הילד הבוכה בפנית בית הכנסת.

היה זה פלא כשלעצמו איך קול בכיו הדק של הילד, גבר על כל הרעש והגיע לאוזניו של רבינו. מיד הורה רבינו לקרוא לילד ובשמעו את סיבת בכיו, מילא את ידיו בפירות מידי הק' והבכי התחלף מיד בשמחה גדולה.

סוד אכילת הפירות

שנה אחת, בשעת עריכת השולחן הטהור בט"ו בשבט התבטא כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' בעת אכילת הפירות: "קין כוונות פון פירות ט"ו בשבט ווייס איך נישט - את ה'כוונות' של אכילת הפירות בט"ו בשבט אינני יודע".

והצביע רבינו על הרה"ח רבי ישראל קאפ זצ"ל ואמר:

"זיין טאטע, ער האט געוואוסט די כוונות פון פירות ט"ו בשבט און דעם סוד פון פארדעקן די סוכה מיט סכך - אביו (הגה"צ רבי יעקב אשר קאפ זצ"ל, מחותנו של כ"ק רבינו ה'ברכת משה') הוא ידע את הכוונות של פירות ט"ו בשבט ואת הסוד של כיסוי הסוכה בסכך.

והוסיף רבינו ה'ברכת משה' לספר, שפעם קרא זקה"ק רבינו הרדצ"ש ז"ע"א לחסידו הרה"צ רבי יעקב אשר קאפ זצ"ל וגילה לו את סוד ה'כוונות' הנ"ל (הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, מרשימות הרה"ח ר' אהרן גלבשטיין שליט"א).

נאווה - שורש כל החטאים

פעם בשולחנו הטהור ביום חמישה עשר בשבט, ראש השנה לאילנות, דיבר כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' ז"ע על העניין המובא בספרים שביום זה ראוי להתפלל על אתרוג מהודר, ומדי דברו על האתרוג נענה ואמר:

הנה יש דעה בחז"ל (בראשית רבא מ, ה) שעץ הדעת שאכל ממנו אדם הראשון היה עץ של אתרוג, ויש לבאר העניין דהנה אתרוג ר"ת אל ת'בואני רגל ג'אווה, ושורש חטא אדם הראשון היה הגאווה, כדכתיב 'והייתם כאלוקים יודעי טוב ורע', שרצו להידימות לאלוקים ולהחזיק עצמם יותר ממה שהם באמת, וזהו עניין של גאווה.

והוסיף רבינו ז"ע דהנה בכל המידות שייך עניין של 'בירור', למשל כאשר אדם עובד על מידת הכעס וזוכה לתקנה ולעמוד בניסיונות, הריהו יודע שעבודתו נשאה פרי וזכה לתקן פגם זה, וכן בכל מיני תאוות כשאדם עומד בניסיון ומתגבר הריהו יודע שזכה לברר ולתקן

לפעול ישועות בט"ו בשבט

מספר הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א נאמן בית רבוה"ק: לאחר עריכת השולחן הטהור בט"ו בשבט, בשנת תשמ"א, סח לי כ"ק מרן אדמו"ר רבי אברהם שלמה זצוק"ל שאביו כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' ז"ע התבטא באוזניו בלשון קדשו:

"כשיצאתי לעריכת השולחן היה בידי שק של ישועות לפעול ליהודים הזקוקים לישועה ביום חמישה עשר בשבט, אלא ששלטה בו עין ולא אסתייעא מילתא - איך האב געהאט א זאק מיט ישועות פאר אידענס וועגן חמישה עשר בשבט, נאר ס'האט געשאט א אויג".

תפיסת המחשבה

מספר הגה"ח ר' שלמה שיינברגר שליט"א מחשובי מתפללי בית מדרשו הגדול שבעודו אברך צעיר נכנס יחד עם החברותא שלו הגה"ח ר' חיים יצחק ברים שליט"א, לבית מדרשו של כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' ז"ע שערך אז את שולחנו לרגל חמשה עשר בשבט בבית מדרשו בירושלים עיה"ק.

בהיכנסם להיכל נעמדו מצדו השני של השולחן הטהור, אל מול פני רבינו שבאותה שעה זרק תפוחין קדישין לעבר הקהל, לנוכח המחזה לחש החברותא באוזניו 'וכי אין זה חשש של ביזוי אוכלין? ומיד כהרף עין, תוך כדי דיבור, פנה רביה"ק לעבר שני האברכים בקצה השולחן: "סאיז נישט דא קיין חשש פון ביזוי אוכלין - אין כאן חשש של ביזוי אוכלין".

"זה לא היה בכדי שמיעה" מסיים רבי שלמה שליט"א, "עמדנו כאמור בקצה השני של השולחן הרחק מרבינו ובדרך הטבע, בתוך ההמולה, לא היה שייך לשמוע את לחיטתו של האברך שלצדי, נרעשנו שנינו מתפיסת המחשבה הפלאית של רבינו ש'הגיב' לנו בתוך כדי דיבור.

(ייש"כ המשב"ק הרה"ח ר' אהרן לוסטיג שליט"א שהפנה אותנו לסיפור זה).

הבני התחלף מיד בשמחה גדולה

סח הרה"ג ר' זלמן וייס שליט"א נכד כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע ור"מ ביישיבת נייפעסט:

בשנים האחרונות לחייו של כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע היה השוה"ט בט"ו בשבט ברוב עם, בליווי כלי נגינה, וסיפר לי אברך מארץ ישראל שהוא היה אז בחור והגיע לשוה"ט עם אחיו שהיה ילד פעוט. במהלך השוה"ט חילק רבינו פירות לכל הקהל, אך הילד הקטן לא הצליח לקבל פירות מהרבי ומרוב אכזבה פרץ בבכי.

פרי עץ חיים: הרה"ק רבי יעקב יוסף בידרמן זי"ע

מדי שנה בשולחן הטהור חמשה עשר בשבט היה כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע מזכיר את דודו הגדול, הרה"ק רבי יעקב יוסף בידרמן זי"ע, בנו הגדול של כ"ק מרן אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע, שנסתלק על פני אביו הק' בט"ו בשבט תרס"ה.

בשוה"ט ט"ו בשבט תשכ"ז דיבר רבינו על דודו הרה"ק רבי יעקב יוסף ואמר שאביו, רביה"ק הרדצ"ש זי"ע אמר עליו שנתן את ימי חייו במתנה להשי"ת, והוסיף רבינו ה'ברכת משה' זי"ע שעבודתו של רבי יעקב יוסף בימי חייו הקצרים הייתה כמו של אחרים בשבעים שנה, והתבטא עליו: הוא היה עובד ה' במסירות נפש.

מושג על גדלותו של הרה"ק רבי יעקב יוסף זי"ע ניתן ללמוד מהסיפור הבא אותו סיפר הרה"צ רבי משה אדלר זצ"ל: בעת שנסתלק הרה"ק רבי יעקב יוסף בידרמן זי"ע, היה אביו הקדוש רביה"ק הרדצ"ש שרוי בצער נורא באבלו הגדול.

באותו יום נכנס שייח' ערבי אחד שמתפקידו כדוור הביא את דברי הדואר של רבינו הרדצ"ש, כשראה השייח' את רבינו הרדצ"ש מתבוסס באבלו הגדול התבטא שלפלא הדבר בעיניו שאדם גדול כמו רבינו שרוי בצער ואינו יכול להתגבר על עצמו להפיג את צערו.

כשמוע רבינו הרדצ"ש את דבריו נענה בקול והעיד על בנו הרה"ק רבי יעקב יוסף: "אזוינס איז נישט געווען און ס'וועט נישט זיין" - כמוהו לא היה ולא יהיה (הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, מרשימות הרה"ח ר' אהרן גלבשטיין שליט"א).

מבוגר ובא בימים ועדיין אין לו ילדים חשכו עיניו שהנה עומד כאן יהודי בא בשנים ועדיין אין לו בנים.

עם היות שהוא הבטיח בנים למי שיביא לו פירות לכן נכנס למחרת לציונו של זקינו הקדוש רבי דוד מלעלוב זיע"א 'און ער האט איבער געקערט די וועלט' - הפך שם עולמות והתעצם שם בתפילתו כדי לפעול ישועה ליהודי הזה שהיטיב עמו בהבאת פירות לכבוד ט"ו בשבט.

כשיצא מהציון הקדוש פנה אל היהודי הזה ואמר לו בביתחה שפעל עבורו ישועה ובעז"ה יולד לו בן זכר לתקופת השנה.

היהודי הזה שסיפר לפני כ"ק מרן אדמו"ר הברכת משה זיע"א את הסיפור סיים את דבריו והראה על עצמו לנוכח כל קהל החסידים ואמר: "הנה, אני הוא אותו הבן שהובטח לו לאבי ע"י הרה"ק רבי אלטר זיע"א שפעל בתפילתו על ציון זקינו רבינו הקדוש רבי דוד מלעלוב זיע"א" (הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א, מרשימות הרה"ח ר' אהרן גלבשטיין שליט"א).

האילנות נבראו קודם החטא

בשולחן הטהור ט"ו בשבט תשכ"ז אמר כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע: לבאר העניין שצדיקים פעלו ביום זה ישועות וכן ידוע מזקני כ"ק מרן אדמו"ר הרדצ"ש זי"ע שיום זה מסוגל לתיקונים, נראה משום שיום זה הוא ראש השנה לאילנות, והאילנות נבראו קודם חטא אדם הראשון.

ועוד אמר: איתא בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע על הפסוק 'ה' צילך', שכל מעשי האדם בעולם הזה משתקפים למעלה ומשפיעים בעולם העליון, כמו צל (עין 'קדושת לוי', פורים, בשם הבעש"ט ו"ז ה' צלך וכו', דכל מה שאדם עושה למטה מעורר עובדא דלעילא).

וכן גם הדבר ביום זה שאנו אוחזים במנהג אבותינו לגבי אכילת פירות האילן, הגם שאין אנו יודעים את הכוונות של אכילה זו, אבל אנו ננהג כמו שהם נהגו, ואת הכוונות יכוונו הם עבורינו בעולם העליון.

נקבע ראש השנה לאילנות כשיטת בית הלל, להורות שהנהגת העולם בימינו היא לפי מידת הרחמים, כי בראש השנה נקבעת ההנהגה לכל ימות השנה.

ויש לבאר על דרך זה, הא דאיתא במס' ברכות (:) "אמר רבי טרפון, אני הייתי בא בדרך, והייתי לקרות כדברי בית שמאי וסיכנת בעצמי וכו'".

והביאור על פי האמור לעיל, שכיון שהטה עצמו ונהג כשיטת ב"ש, במעשה זה המשיך על עצמו משמיים הנהגת מדת הדין, ובימינו שהנהגת העולם היא רק בשיתוף מידת הרחמים, על כן הכניס עצמו למצב של סכנה וזהו 'סיכנתי בעצמי' (כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, שוה"ט ט"ו בשבט תשנ"א, מרשימות הרה"ח ר' אפרים בריל שליט"א).

פרי' של ט"ו בשבט

בעת שולחנו הטהור של כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זיע"א בליל שבת קודש נכנס פעם יהודי אחד וסיפר לרבינו שהוא בעצמו ובעצם קיומו וחיייו עלי אדמות הינו בגדר 'מופת' של דודו זקנו של הרבי הוא הרה"ק רבי אלטר מסוסנובצא זיע"א, בנו של כ"ק מרן אדמו"ר הרא"מ זי"ע.

ומעשה שהיה כך היה: פעם היה הרה"ק רבי אלטר בעיר לעלוב על ציון קדשו של רביה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א ביומא דהילולא דליה ב'ז' שבט, ונשאר לשהות שם עד לאחר חמישה עשר בשבט.

בט"ו בשבט ערך את שולחנו, אולם לא היה בנמצא שם באיזור פירות לכבוד ט"ו בשבט לקיים מנהג ישראל לאכול ולברך על הפירות ביום זה. לפתע התבטא רבי אלטר ואמר, שמי שיביא וימציא לו פירות הוא מבטיח לו אף הוא פירות [-בנים].

היה שם יהודי אחד שכבר היה בא בשנים ותיכף עלה על העגלה ונסע לעיר צ'נסטחוב הממוקמת לא הרחק מלעלוב ורכש שם פירות רבים והביא אותם חזרה אל שולחנו של רבי אלטר.

משראה רבי אלטר את היהודי שהביא את הפירות והבחין בו שהוא כבר לא צעיר אלא

הארוכות מקורזלות כהלכה ומגבעת פלוש נמוכה לראשם. אך בעוד אחד מהם בחור ירא חטא ותוכו כבדו, היה חברו ירא שמים בגלוי ומופקר בסתר, מלא וגדוש עברות כרימון.

כמה ימים אחר בואם חל ט"ו בשבט. שמעו השניים כי בבית מדרשו של רביה"ק רבי דוד צבי שלמה זי"ע מתנהל "טיש" פירות, ומחלקים שם פירות בשפע. כיון שרעבים היו שני הבחורים שהגיעו לכאן בלא פרוטה, הלכו לשם. נכנסו ופניהם צהלו, אכן הרבי ישב וחילק מלוא חופניים פירות לכל הקהל.

מיד ניגשו גם הם, שני "העולים החדשים", בתוך הבאים. את שניהם לא ראה הרבי מעודו, אך בעוד לבחור האחד ה"ה רבי יעקב אשר קאפ הצהיל הרבי פנים והעניק לו גודש פירות בשלים, הרי את חברו כיבד במבט פולח, לחש לו בתוך אוזנו מה שלחש, ולא העניק לו אפילו פרי אחד.

הסמיק הבחור עד שרשי שערותיו ונסוג משם נבוך. שאלו חברו "מה אמר לך הרבי". פרץ הבחור בבכי מר, סיפר לחברו מה אמר לו הרבי, והתוודה בפניו כי הרבי יודע ברוח הקודש מה שנעשה במסרתים.

"אם כך" טען רבי יעקב אשר, "אם אתה רואה שהרבי יודע את כל מעשיך שבסתר, לך אליו ובקש ממנו סדרי תשובה".

למחרת התייצב הבחור בפיק ברכיים לפני הרבי הרדצ"ש והתוודה לפניו על מעשיו שבסתר, אך לא היה צריך לכך כי הרבי ידע הכל. הוא ערך לו סדרי תשובה שנמשכו שנה תמימה. חשבונות שמים נסרתו מעיניו, אך כפי המסתבר בכך הושלם תיקונו בעולם הזה, כי ככלות השנה חלה ונפטר לבית עולמו כבעל תשובה גמור.

בעוד חברו ירא השמים, ה"ה הגה"צ רבי יעקב אשר קאפ זצ"ל נקשר מאותו ט"ו בשבט בקשר נפשי אמיץ אל רבינו, נעשה לאחד מחסידיו הגדולים ועד יומו האחרון של הרבי לא זזה ידו מתוך ידו. וצאצאיו-פירותיו משפחת קאפ הרוממה לענפיה הרי הם וחסידות לעלוב הפכו מאז לתרין רעין דלא מתפרשין.

(הרה"ח רבי יאיר וינשטוק שליט"א - מקור הסיפור "תפארת בית דוד" להגה"צ רבי משה יאיר וינשטוק זצ"ל נכד רביה"ק הרדצ"ש זיע"א).

ט"ו בשבט - כשיטת בית הלל

באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי, ובית הלל אומרים בחמשה עשר בו (ראש השנה א, א).

יש לבאר בטעם שנהגו ביום זה מנהג חג, דהנה נאמר "כי האדם עץ השדה" ומבואר שיש שייכות בין האדם לעצי השדה, וי"ל דאיתא בחז"ל שבעת שברא ה' את העולם בתחילה עלה במחשבה לבראתו במידת הדין, וראה שאין העולם מתקיים והקדים מידת רחמים ושיתפה למידת הדין.

ולפיכך נוהגים אנו כיום לפי דעת בית הלל שהנהגתם הייתה על דרך הרחמים, אכן לעתיד לבא יתנהג העולם לפי מידת הדין ואז תהיה ההלכה כבית שמאי שהם משרוש מידת הדין. וי"ל דמטעם זה עבדינן יומא טבא ביום זה שבו

"איך תאמרו עלי שאני צדיק הדור"

מרגליות מאצרותיו של הרה"ח ר' שמואל פרוש שליט"א

מהשובי אנ"ש ומעתיקי השמועה בחצה"ק

עניות וועל איך זיך נישט אוועק רוקן, אפילו אויפן חשבון צווי החורבנות - אני מהענווה שלי איני זז ואפילו על חשבון שני החורבנות, והיכה במקלו הוא מטה אלוקים להראות שהכול מכוחו יתברך והוא אינו כלום.

וסיים רביה"ק ה'ברכת משה' בקול רם ובלהט קודש: און דאס איז געווען רבי דוד לעלובער זי"ע - זאת הייתה בחינתו של זקני הקדוש הרבי ר' דוד מלעלוב זי"ע, שלא זז מהענווה שלו בשום אופן ובכל מצב שהוא, ותמיד היה נשאר בשפלות רוחו וענוותנותו עכ"ד"ק.

ואמרתי לציין לדברי רבינו שמשו רבינו ע"ה לא זז מענוותנותו הגם שנסתבב עי"ז חורבן ביהמ"ק, לדברי הגמרא בגיטין (נ"ו, א) "אמר רבי יוחנן ענוותנותו של רבי זכריה בן אבקולס החריבה את ביתנו ושרפה את היכלנו", היינו שלא זז מהענווה שלו בשום אופן שבעולם גם במחיר זה.

היה זה כאשר חסידי קרלין ערכו מגבית גדולה לשיפוץ בית מדרשם בשכונת בית ישראל בירושלים, ערכו אז 'דינר' גדול במושגי אותם ימים באולמי 'פאר' (בית יעקב הישן).

רבינו ה'ברכת משה' זי"ע נשא מדברות קדשו במעמד וקרא לכל חסיד לתרום אלף דולר למטרה קדושה זו, באותם ימים היה זה סכום אדיר, אך כל הקהל התגייס ונענה לקריאת קדשו של רבינו, וזכרוננו שהרה"צ ר' יצחק מנשה רוזנפלד, מחותנו של רבינו, מיהר בעיצומו של הדינר ומשכן איזה דבר ערך והשיג אלף דולר ומיהר להביאם לידי רבינו.

המגבית הסתיימה בהצלחה כבירה, קרוב למאה אלף דולר נאספו באותו לילה. כשחזר רבינו לאכסנייתו לאחר המעמד, פנתה אליו בתו הרבנית הצוה"ח מרת חנה ע"ה (שאצלה התאכסן רבינו) ושאלה אותו בתמיחה: "אבא, אינני מבינה, הרי אתה בעצמך גם בעל חוב, אם יש בידך להשיג סכומים גדולים כאלו, מדוע אינך פועל כך גם לעצמך, למען בית לעלוב?"

ורבינו השיב לה מיד: "אזוי איז דאך געווען אלע מאהל אין לעלוב - הרי זו הייתה דרכה של לעלוב מאז ומתמיד, לדאוג קודם כל לצרכיו ולרווחתו של הזולת, לזקני הרבי ר' דוד מלעלוב זי"ע הייתה בימי חורפו חנות לממכר מלח, כשהיו נכנסים לחנותו היה אומר: 'בחנות פלונית אפשר לקנות מלח, אצל פלוני יש גם מלח, וגם אצלי אפשר להשיג מלח - ער האט זאלץ, יענער האט זאלץ, און איך האב אויך זאלץ'."

לזכות שמואל וואלף בן שרה

והיה רבינו שואל לחתן אם יש לו כבר דירה וכשענה החתן שכן, התחיל אדמו"ר זי"ע לבכות בדמעות שליש והיה אומר "רבוש"ע דער חתן האט שוין א דירה'לה, און דו האסט נאך נישט קיין דירה, וואס בעטן מיר רבוש"ע א קליין דירה'לה פאר דיר - רבוש"ע לחתן הזה כבר יש דירה ואילו לך אין עדיין דירה ומשכן בעולם, מה מבקשים אנו, רבוש"ע שתהיה לך כבר דירה קטנה משלך"...

ובאמרו זאת היה מוריד דמעות כמים, וכמה פעמים היה רבינו מוסיף את הפסוק בתהלים (קל"ב, ה) 'עד אמצא מקום לה' משכנות לאבירי יעקב'.

והנה מצאתי ברשימותיי ששמעתי פעם ב'שושן פורים' מהגה"ח ר' דוד גולדברג זצ"ל מזקני חסידי חב"ד, חסיד מרומם בעל מוחין עילאין, בהתוועדות וסעודת פורים שנערכה ב'בעל התניא שוה"ל' בשכונת 'מאה שערים'.

רבי דוד זה היה תמיד שתקן ולא הרבה לדבר, אך כעת בפורים שהיה בגילופין, נכנס יין 'צא סוד ורשמתי מפיו כמה דברים נפלאים, וזה אחד מהם:

"פעם שמעו בלילה את הרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש זי"ע שהיה אומר תהלים והיה אומר בדביקות ובנגינה, ובהגיעו לפסוק (פד, ד) 'גם ציפור מצאה בית ודרור קן לה', נענה ואמר: "אלע קליניקע פון די קלענסטע האבן א ארט, און דו דער גרעסטער פון אלע גרויסע האסט קיין ארט נישט - כל הבריות והיצורים הקטנים שבקטנים יש להם כבר מקום, ואתה, הרבוש"ע, שאתה הוא הגדול יותר מכל הגדולים, לך עדיין אין מקום"...

והן הן הדברים.

בשולחן הטהור ז' שבט תשל"ו הילולת רביה"ק הרבי ר' דוד מלעלוב זי"ע, נענה רביה"ק ה'ברכת משה' זי"ע דהנה כתיב (במדבר יב, ג) 'והאיש משה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה', ומצינו בפרשת מי מריבה (במדבר כ, יא) 'וירם משה את ידו ויך את הסלע במטוהו פעמים ויצאו מים רבים'.

ואמרו חז"ל שאם לא הכה משה את הסלע היה נכנס לארץ ישראל, ואם היה נכנס לארץ ישראל לא היה חורבן בית המקדש נמצא שאם לא היה חטא מי מריבה לא היו שתי חורבנות בתי המקדש.

אבל משה רבינו היה חושש שאם ידבר אל הסלע ויוצא מים על ידי דיבורו, יכול הוא להגיע קצת לידי גיאות, שהיה הדבר קצת מכוחו על ידי דיבורו. אמר משה 'איך פון מיין

כ"ק מן אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע הזכיר בשולחן הטהור את דברי קדשו של זקינו רביה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע שכתבם הרה"ק בעל "תפארת שלמה" מראדומסק זי"ע"א בספרו הק' "תפארת שלמה" [רמזי פורים], וזלה"ק:

"וכדרך הזה שמענו מפה קדוש הרב הוותיק אוהב ישראל ר' דוד מלעלוב זלה"ה שאמר בזה הלשון, איך תאמרו עלי שאני צדיק הדור אם אני עדיין מרגיש בעצמי אהבת בני זורעי יתור מבשאר בני ישראל". עכלה"ק.

וביאר רבינו ה'ברכת משה' את דבריו של רביה"ק רבי דוד זי"ע"א מה שאמר על עצמו שהוא עדיין מרגיש אהבת בנו יתור משאר בני ישראל, שאין הפירוש שבאמת בנו היה יותר חביב ואהוב אצלו משאר איש הישראלי.

אלא כיון שבנו היה בביתו וראה את הצער שלו בפועל ממש נגד עיניו לכן הצטער עליו יותר מעל כל יהודי אחר, אולם באמת היתה אותה ה'אהבת ישראל' שלו בשווה ממש לכל ישראל כמו לבנו, וכמו שאהב את בנו באהבה וחביה יתירה, כך בשווה ממש אהב כל יהודי ויהודי באהבה וחביה יתירה, אלא שהוא בעצמו אמר כן ברוב ענוותנותו, שהוא עדיין מרגיש אהבת בנו יותר משאר בני ישראל.

אבל כאמור הרגשה זו הייתה מפני שבנו היה בביתו וראה את הצער לנגד עיניו בפועל ממש לכן הצטער בפועל עליו יותר מעל יהודי אחר, אך באמת לאמיתו היה אוהב את כל בני ישראל באותה אהבה יתירה ממש כמו שאהב את בנו יקירו, עכד"ק.

והנה מצאתי ב"ה שדברי רבינו ה'ברכת משה' זי"ע מקורן טהור בספר 'העיקרים' לרבינו יוסף אלבו (מאמר ד', פרק ט"ו) וזה לשונו: "שהדבר הנראה לעינינו מצער את האדם צער גדול יותר מהידיעה בו, שהאדם מתפעל יותר מהמורגש ומושג בחוש יותר ממה שיתפעל מן הנודע באמיתות אף על פי שלא יספק במציאותו כלל", עכ"ל.

והן הן דברי רבינו ה'ברכת משה' שבאמת היה צערו של רבינו שקול הן כשמדובר בבנו והן כשהיה זה יהודי אחר, אלא שדבר הנראה לעינינו בפועל ממש האדם מתפעל ומרגישו בחוש, יותר מדבר שהוא בידיעה בלבד.

בערוב ימיו של רבינו ה'ברכת משה' זי"ע, בימי מחלתו, כשהתגורר ב'שיכון ה', כשהיה נערך 'שבע ברכות' של חתן מאנ"ש בבית המדרש, היה רבינו ה'ברכת משה' נכנס לקראת סוף הסעודה והיו שרים כמה ניגונים.

היות והוצאות הגיליון מידי שבוע בשבוע כרוכות בטרחות גדולות ובהוצאות כספיות מרובות אבקש שכל אחד ואחד ישתתף בהוצאות הגדולות לזיכוי הרבים

זכות זיכוי הרבים יעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם ונחת מכל יוצ"ח לתרומות: **בנדרים פלוס ע"ש אהל מועד, או אצל הרב אהרן לוסיטיג משב"ק כ"ק מן אדמו"ר שליט"א**

הביקור שהרטיט לבבות

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי יוסף יצחק מליובאביטש זיע"א - י' שבט תש"י

בקיץ תרפ"ט הגיע כ"ק האדמו"ר רבי יוסף יצחק מליובאביטש זיע"א לביקור היסטורי בארץ ישראל. הידיעה המשמחת על בואו הצפוי עשתה לה כנפיים ועוררה התרגשות עצומה בכל רחבי הארץ. הציבור כולו חיכה לראותו בציפייה דרוכה. כשנה וחצי לאחר צאתו את רוסיה הגיע הרבי לכאן להעתיר בתפילה במקומות הקדושים, ומכאן להמשיך למסע חיזוק בקהילות יהודי ארצות הברית.

ביום חמישי ב' במנחם אב, הופיע הרבי הרי"צ במלוא הדרו בשערי ארץ הקודש, בתחנת הרכבת בלוד, כשאת פניו מקבלים המוני חסידים ועמך בית ישראל.

עם בואו נסע הרבי לירושלים ושם פניו אל הכותל המערבי, שריד בית מקדשנו. רחבת הכותל הקטנה של אותם ימים הייתה מלאה מפה לפה, ובקושי רב הצליחו לפלס לו דרך עד אבני הכותל. הרבי התפלל מנחה בהתעוררות גדולה כעין תפלת מנחה של ערב יום הכיפורים. דומייה וחרדת קודש שררו בקהל, וקול בכיו חרישי היוצא מעומק הלב זעזע את הלבבות. אחרי התפילה אמר הרבי תהילים במנגינה ערבה בדביקות נפלאה ובדמעות שליש.

הנאספים עמדו מרותקים למקומותיהם, שלא לאבד שום תנועה, והצטרפו לאמירת התהילים. כשסיים הרבי את תפילתו הפנה ראשו לעבר העומדים לידו, בשאלה האם נהוג לנשק את אבני הקודש. משנענה בחיוב העיף עיניים מלאות דמעות ומביעות תוגה אין סופית על אבני הכותל, הרכין ראשו ונשמע קול נשיקת הקודש על שריד מקדשנו.

לשמחת החסידים לא היה קץ.

וכך סיפר לימים החסיד הנודע רבי אברהם פריז: "קיץ תרפ"ט. השמועה על ביקורו הקרוב של הרבי בארץ הקודש עשתה לה כנפיים, והיישוב היהודי בכלל וחסידיו חב"ד בפרט עמדו נרגשים בציפייה דרוכה. רוחי נסקה לגבהים. לאחר ניתוק של כמה שנים בהן לא ראיתי את הרבי, אזכה לראות את פניו הקדושות.

בד בבד עם הידיעה המרעישה דיווח לי מזכירו של הרבי, הרה"ח ר' חצ'ע (יחזקאל) פייגין כי המצב הכלכלי עדיין מכביד על בית הרבי. מיד השגתי כספים, צררתי את כל הסכום, וביום החמישי ב' מנחם אב תרפ"ט נסעתי לתחנת הרכבת בלוד, והמתנתי עם הצרור בידי לבואה של הרכבת העתידה להביא את הרבי מאלכסנדריה. כשרבנו ירד מהרכבת ניגשתי אליו ומסרתי לו את צרור הכסף. לשאלת הרבי: "אברהם, מאי האי?" עניתי מילה אחת: "מעמד!" (זה הכינוי של מעות שמשגרים היו חסידים במשך כל השנים אל הרבי כשהם מיועדים

אך ורק לצרכיו האישיים של הרבי עצמו ולא לשום מטרה נשגבה אחרת). הרבי חיך למשמע התשובה, ושאל בתמיהה: האם גם בני ארץ ישראל אוספים 'דמי מעמד?!' אך אני לא זיתי מעמדתי: רבי, מעמד! והרבי ניאות לקחת את דמי המעמד הללו. סכום זה אכן איפשר לרבי לנהוג בהדר מלכותי כל משך ביקורו בארץ הקודש".

ידו של ר' אברהם לא זזה מידו של הרבי כל משך ביקורו בארץ ישראל. הוא ליווה אותו לכל מקום, אם בנסיעות הקצרות כמו לקבר רחל ומערת המכפלה בחברון, ואם בנסיעות הארוכות לערי הארץ ומושבותיה שהיו כרוכות בשהייה ממושכת, כמו בעת ביקורו בצפת, במירון ועוד. ר' אברהם ליווה את הרבי בכל אותם הימים, עד ליום חמישי ט"ז אב בתחנת הרכבת ברחובות, שם נפרד הרבי מאחורוני מלוויו בארץ הקודש.

על דאגתו לכבודו והדרו של הרבי יעיד הסיפור הבא: בשערי מלון אמדורסקי בו השתכן הרבי בעת ביקורו בירושלים ישבו דרך קבע שני מצחצחי נעליים ערביים. האחד לקח עבור צחצוח שלושה מיל, והשני חצי גרוש שהוא חמשה מיל. מדי לילה ר' אברהם היה ממתין שהרבי יחלוץ את מגפיו ואז מוסר אותם לצחצוח אצל היקר. כשנשאל מדוע הוא מבזבז כסף לריק, הרי גם השני מצחצח היטב אך לוקח פחות. השיב במלוא הרצינות: אם הלה לוקח יותר כסף עבור הצחצוח לבטח הוא משתדל יותר בהברקת המגפיים. וכשמדובר במלך, גם המגפיים צריכים להבריק יפה ככל הניתן.

בימים הבאים, עד לאחר שבת חזון, שהה רבנו הרי"צ בעיר הקודש והמקדש ירושלים במלון אמדורסקי, כשרבנים וגדולי תורה באים לברכו, בהם הגרי"ח זוננפלד והגרא"ה קוק. רבנו הרי"צ אף השיב בביקורי גומלין.

על ציון האר"י

ביום ראשון ה' במנחם אב, לרגל יום ההילולא של האר"י"ל, החליט הרבי לעלות לציונו בצפת עיר הקודש. למרות שהביקור היה פתאומי סודרה לרבי קבלת פנים בראשות כל חכמי צפת, רבניה ונכבדיה. הרבי נתן 'שלוש' לכל אחד ממקבלי הפנים וחש לתפילת מנחה על מנת להספיק להגיע לציון האר"י"ל בעוד יום.

קהל עצום עמד ליד הציון. הרבי ניגש למקום, קרא תפילה מהסידור שבידיו, נשא עיניו למרום, ובדבקות נפלאה עמד דומם בלי כל תנועה. נשמעה רק בכייה חרישית ומרה שהמסה את לבות הנוכחים שגעו בבכייה גדולה. הרבי קרא פ"נים (קוויטלאך) שהביא אתו והקיף את ציוני האר"י הקדוש, הרמ"ק ז"ל והר"ש אלקבץ ז"ל, השתטח על קברו של ה'בית יוסף' וירד לבדו למערת רבי משה אלשיך. "שם דיברתי בעל פה

ובכיתי בכי רב" כתב לאחר מכן ביומנו. בשעת לילה מאוחרת, בכוחות על אנושיים, התגבר הרבי ועלה לגובה ההר, דבר שקשה גם לאדם בריא וחזק. הרבי צעד בצעדים מדודים בגבורה שהפליאה את כל רואיו. באמצע הדרך נח הרבי מעט על כסא שהובא, ואמר לעומדים לידו: "בביקור הראשון במקומות קדושים אלה מתרגשים מאוד, ועולם העשייה נעלם לגמרי".

בבוקר יום שני ו' במנחם אב הגיע הרבי למירון. הרבי הסתגר במערת רשב"י הדליק נרות אחדים והשתטח על הציון, פרץ בבכיות שהחרידו את כל השומעים, קרא שוב את כל הפ"נים ואחר כך צייה להתפלל בזריזות. הוא השתטח על קברו של רבי אלעזר בן רבי שמעון, וביקר גם במערת רבי יצחק נפחא. שם נמצא אחר כך פתק מרטיט, מבהיל בנוסח הקצר שבו, בכתב יד קדשו, ובו נאמר: "התלמידים הלומדים במדינת רוסיא וכל ישראל סובלים מחסור בגשם וברוח".

בו ביום ביקר הרבי בטבריה והשתטח על ציוני הקודש בעיר. דבר בואו של הרבי התפרסם בעיר במהירות וכל בני העיר מקטן ועד גדול אצו לזכות ולראות פני צדיק. בעוד פמליית הרבי עושה דרכה אל בית העלמין הישן, הקיפו בני העיר את המכונת, והרבי מסר שלום לכל אחד ואחד דרך חלון המכונת, והעניק סכום כסף לקנות י"ש ולברך אותו בהצלחה בעת אמירת ' לחיים'. התשר והמסר המיוחד בפי הרבי העבירו חשמל בקרב בני העיר הנרגשים. משם המשיך הרבי לציוני הרה"ק הרמ"מ מוויטבסק והרה"ק ר"א מקאליסק בבית העלמין הישן ולקברי רבי עקיבא ורבי יוחנן בן זכאי, השל"ה והרמב"ם. לאחר שיצא רבנו מציונו של הרמב"ם אמר בקוראו את דברי קהלת 'והחי יתן אל לבו: "צריך לתת אל הלב שהחיים שאדם חי יהיו חיים נצחיים, כמו שצדיקים במיתתן קרואים 'חיים'. לזכות לזה אפשר רק על ידי 'היום לעשותם'".

בעיר האבות

ביום שלישי, ז' מנחם אב תרפ"ט, העפיל מסעו של רבנו בארץ הקודש אל אחד משיאי עם הופעתו בשערי עיר האבות חברון. שיירת הרבי ומאות מלווים יצאה מירושלים בשעות הצהריים; התחנה הראשונה הייתה קבר רחל שבפאתי בית לחם. שם התפלל הרבי במשך כשעתיים. משם הוא המשיך לכיוון חברון, ועצר ביישוב "מגדל עדר" (סמוך לצומת גוש עציון כיום). שם פגש את רבני קהילת חברון שבאו לקבל את פניו. בהגיעו לחברון ביקר תחילה בביתו של רב העיר, הרב יעקב יוסף סלונים, ומשם המשיך, יחד עם מאות מלווים - תושבי חברון, תלמידי ישיבת 'כנסת ישראל', ואחרים - למערת המכפלה.

על ביקורו עם הרבי במערת המכפלה סיפר

הרה"ח רבי אברהם פריז:

לתוך המערה נכנס הרבי לבדו (כידוע באותם ימים אסורה הייתה הכניסה ליהודים לתוככי המערה. מקום תפילתם של יהודים שפקדו את קברי האבות היה אך ורק במדרגות הכניסה לאתר הקדוש כשהגישה מותרת להם עד המדרגה השביעית ותו לא; אמנם בפני הרבי נפתחה הכניסה אל המערה עצמה והרבי ביקר במקום אך שפתיו הקדושות לא נעו וכל תפילה לא התפלל בתוככי המערה). אחר כך כשיצא, התפללנו תפילת מנחה במדרגה השביעית לפני הכניסה. עמדי לידו והקשבתי לתפילתו. את הברכה הראשונה 'אבות' עד 'אתה גבור' התפלל הרבי באריכות גדולה ובמנגינה של הימים הנוראים.

המשפיע הרה"ח רבי יהושע ליפקין זצ"ל נמנה עם עשרה תלמידים מיישבת 'תורת אמת' שנבחרו אישית על ידי המשפיע הנודע רבי אלתר שימחוביץ זצ"ל ללוות את הרבי לכל אורך המסע מהחל ועד כלה. כך תיאר לימים את תפילת 'הוד' זו, במדרגה השביעית לה היה עד: "הרבי הורשה לעלות ולבקר בתוך הבית בחברתו של מר סלונים, בעוד שאנו כלונו עמדנו במדרגות המיוחדות. כפי ששמענו הרי הרבי

רק עבר בבית, אך את תפלתו ערך רק בתוך הקהל במקום מעמדו. התפללנו שם מנחה. זכיתי לעמוד קרוב לרבי מאחוריו. תפילת שמונה עשרה של הרבי נחרתה בי עמוקות. הסידור הקטן שבדיו נרווה ונשרה בדמעו. היודעים אמרו שהתפילה הייתה כתפילת הימים הנוראים".

"מעמד זה", מסתיים התיאור הקצר והחד, "השרה עליי השראה מיוחדת כשברישומה אני נכסף לשפיכת שיח דווקא במעמד זה של המדרגות האחדות". רוצה לומר: תחת הרושם שהותירה בו תפילת הימים הנוראים של רבו, ביקש גם החסיד, אף כעבור עשרות שנים, כששוב הותרה הכניסה ליהודים כולם לבוא בשערי המערה ולהתפלל בין כתליה - להמשיך להתפלל באותו מקום שקדושה אינה זוהי הימנו. שם, במדרגות האחדות, כלשונו.

ביום שני י"ג במנחם אב ביקר הרבי בפעם השנייה בכותל המערבי. בדרכו לכותל נשא את עיניו כלפי מעלה, ובמבט מלא אהבה דבקות והתרוממות סקר את רחבת הכותל, והביע את התפעלותו. בהגיעו סמוך לכותל הרבי שפך את ליבו בתפילות ובבכיות. כמו כן התעניין בבניינים החדשים ההולכים ונבנים בסביבת הכותל. בדרכו חזרה מהכותל המערבי אמר הרבי בין

היתר: "במשך עשתי עשר יום שהנני נמצא בירושלים נוסף לי בע"ה רבות, והרבה עלה בידי. הייתי בכל מקום, כלומר הייתי במקומות רבים שבתור התחלה זה מספיק. הנני יוצא את ירושלים ברושם חזק מאוד. ירושלים עשתה עלי רושם עז. ייתן השי"ת כי משיח צדקנו יתגלה בקרוב ולא יעבור זמן כזה שיספיק לקרר את ההרגשות האלה".

ביקורו של הרבי הרי"צ בארץ ישראל השאיר את רישומו לדורות, ונחרט בלבבות אנשי ירושלים בפרט ויהודי הארץ כולה כאחד מן הביקורים המיוחדים להם וזתה ארץ ישראל באותם ימים. כרגיל, לא חסרו גם המקטרגים שטענו כי הביקור בחברון וכניסתו אל מערת המכפלה פנימה, הלהיטו את הרוחות בקרב הערבים ובתגובה הם חוללו את מאורעות תרפ"ט - אך בחינה היסטורית לעומק מעלה כי הפוגרום והשחיתות היו מתוכננים הרבה לפני הביקור, והם השתמשו בדבר רק כתירוץ כדרכם. נאמנים עלינו חז"ל שאמרו כי אין הקב"ה מביא תקלה על ידי צדיקים, ק"ו צדיק וקדוש עליון שכל מהותו הייתה לעמוד לימינם של ישראל ותודות לאור שזרע בימי חייו והמשיך בו חתנו הרבי מליובאביטש זיע"א, מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

ילקוט הליכות ועניינים הנוגעים למעשה

רפואה בשבת [א]

נערך ע"י הרה"ג רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

א. חמש דרגות בענין חולה בשבת.

בפוסקים מצאנו חמש דרגות בחולה, לענין חילול שבת לצורך רפואתו: א] חולה שיש בו סכנה, שמותר לחלל עליו את השבת במלאכות האסורות מהתורה ומדרבנן, ואין חילוק בזה בין נכרי לישראל. ב] חולה שאין בו סכנה רק יש לו סכנת אבר, דהיינו שאם לא יטפלו ברפואת האבר בשבת, האבר ינזק, או שיפגע ולא יתפקד כרגיל, לנכרי מותר לעשות הכל, ולישראל מותר רק מלאכות דרבנן אפילו בלא שינוי. ג] חולה שאין בו סכנה, דהיינו שנפל למשכב או שמרגיש חולי בכל גופו, לנכרי מותר לעשות הכל, ולישראל רק מלאכות דרבנן, ורק בשינוי. ד] מקצת חולי, ולא נפל על ידי זה למשכב, לישראל אסור לעשות כלום, ולנכרי מותר רק מלאכות דרבנן. ה] מיוחדים, שמרגיש קצת כאבים, אסור לכולם לעשות עבורו אפילו מלאכות דרבנן. [ע"פ שו"ע ומ"ב סימן שכה].

ב. חולה שיש בו סכנה.

חולה שיש בו סכנה מצוה לחלל עליו את השבת, משום דכתיב "וחי בהם" ולא שימות בהם, והזריז הרי זה משובח, והשואל הרי זה שופך דמים, דאותו האיש המתחסד וירא לחלל שבת בחולה כזה כי אם על ידי מורה, הרי הוא שופך דמים, שבעוד שהוא הולך לשאול יחלש החולה יותר ויוכל להסתכן, והרי הכתוב אומר "לא תעמוד וגו' " ואם החולה בעצמו מתיירא שיחללו עליו את השבת כופין אותו ומדברים על לבו שהוא חסידות של שטות. [שם ס"ו].

ג. חילול שבת לחולה שיש בו סכנה חילוני.

כתב הפרי מגדים [סי' שכה במ"ז סק"ו], שאסור לחלל שבת על ישראל מומר שמחלל שבת, והמשנה ברורה [בס"י שכט סק"ט] מוסיף, דהוא הדין על כל

ישראל שעושה עבירות להכעיס, אך כבר הורה מרן החזון איש [בי"ד סי' סכ"ח], שהחילונים בזמנינו אינם בכלל ישראל מומר, והם בגדר תינוקות שנשבו, וממילא אנו חייבים בהצלתם, וטעם נוסף לחיוב הצלתם, דגם אצלם יש לנו את החשש של איבה וסכנה, כנראה למעלה אצל נכרים [להבדיל], [ארחות שבת פ"כ ה' טו]. ועוד טעם להתיר הצלת חילונים בזמנינו כתבו הפוסקים, דהרי חייבים לחלל גם על ספק פיקוח נפש, וכל חילוני כיון שהוא בגדר ספק ישראל מומר או תינוק שנשבה, ממילא לא יצא מכלל ספק פיקוח נפש שדוחה שבת. [שו"ת שבט הלוי ח"א סק"א סק"ד, חוט שני ח"ד פ"צ סק"ה].

ד. שלא לעשות חילול עבור חולה שיש בו סכנה על ידי נכרים, נשים, קטנים, חילונים.

א. כתב השו"ע [סימן שכה סי"ב] כשמחללים את השבת על חולה שיש בו סכנה, משתדלים שלא לעשותו על ידי נכרים וקטנים אפילו כשהם נמצאים שם, אלא על ידי ישראל גדולים ובני דעת, ומבאר המשנה ברורה [שם], דאם יראו שנתנים לעשות את החילול לנכרי או קטן, אזי יכול להיות שבפעם אחרת כשיהיה אדם במצב של סכנת חיים, ילכו לחפש נכרי או קטן להצלתו, ובזמן יקר זה יכולים ח"ו לאבד את הצלת חייו.

ב. עוד כתב הרמ"א [שם], דאם אפשר ליתן את ההצלה לנכרי או קטן באופן שלא יגרע מהצלת ישראל הן באיכות הטיפול והן בזירוהו ההצלה, טוב יותר ליתן להם לעשות החילול, ומסיים הרמ"א, וכן נוהגים. וכתב המשנה ברורה בשם ה"י, דמה שכתב הרמ"א וכן נוהגים, לאו מנהג וותיקים הוא, דגם אם אפשר לעשות ההצלה על ידי גוי או קטן, טוב יותר שישראל גדול יתעסק בזה, דודאי יודרו יותר ויועיל יותר בהצלתו.

ג. ולענין מעשה כתבו הפוסקים להורות כדברי ה"ט"ז, שבמקום בהילות בחולה מסוכן, אפילו אם נמצא שם נכרי או קטן עושים את החילול על ידי ישראל גדול, כדי שיהיה יותר בזריזות, וגם כדי שיקבל החולה טיפול יותר איכותי, למעט באופן שהנכרי נמצא אצל החולה בקביעות, ואינו מצב של בהילות, וגם אינו מוגרע באיכות הטיפול והנלוה לזה, דצריך ליתן לנכרי לעשות הכל. [ע"פ שו"ת אגרות משה או"ח ח"ה ס"ה, הגרש"י אויערבאך בשולחן שלמה שם, חוט שני ח"ד פ"ט סק"א].

ד. עוד כתב השו"ע [שם], שלא ימסרו החילול לנשים, ומבאר המשנה ברורה, ב' טעמים, א', דכשיראו הנשים שאין פיקוח נפש דוחה שבת כי האנשים אינם מתעסקים בזה, יתעצלו ויהם מלהתעסק בהצלת החולה, ב', דחוששים שעל ידי זה יבואו להקל בהלכות שבת, כי יראו שנתנים להם להתעסק בחילול שבת, ויחשבו שדינם קל מאנשים.

ה. ועל פי הטעם השני כתבו הפוסקים שלא למסור הצלת חיים לחילוני שאינו שומר תורה ומצות, כי זה יכול לגרום לו שיבוא אחר כך להקל יותר בחילול שבת. [ש"ש פ"ב ה"ב יח].

ו. כתב בשו"ת ציץ אליעזר [ח"ח ס"טו פ"ג], בשם הבית הלוי, דמחלל שבת, גם אם מגיע אליו פיקוח נפש, ומחלל על זה את שבת, אינו נחשב כאנוס, אלא עבירה היא בידו, לפי שמחלל שבת גם שלא באונס, ועל פי זה כותב להלכה, שצריך לתת את הפיקוח"ל לשומר תורה ומצות דוקא, דאצלו החילול למצוה יחשב, אמנם זה ברור שאם אין שם רק אדם שאינו שומר תו"מ, נותנים לו לעשות פעולת ההצלה בלידת ברירה, אך כשנמצא שם מציל שומר תו"מ, צריך לתת לו להציל. וכך גם פסק הגאון רש"ז אויערבאך. [ה"י"ד בשולחן שלמה שם].

פרשת בא

האלה כי כשהצדיק עושה נפלאות אזי שורה עליו רוח הקודש וקדושה והכל יכולים להבין שמה' היתה זאת ופרעה הרשע לא רצה לשום על לבו זאת וזה שאמר הכתוב **ומשה ואהרן כו' לפני פרעה** רוצה לומר שאדם אחר היה יכול להבין שמה' היתה זאת רק לפני פרעה רוצה לומר בעיניו היה שמה' ואהרן עשו זאת מעצמם ולא רצה לשום על לבו שמה' הוא זאת ולכן נענש שחזק ד' את לבו.

נועם אלימלך

הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֵם רֵאשׁוּת חֲדָשִׁים רֵאשׁוּת הוּא לָכֵם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה (יב, ב)

או יאמר החדוש הזה לכם וגו' בדרך רמז. כי חודשי השנה הם שנים עשר כנגד שנים עשר צירופי הוי"ה. ומצינו איזה צירופים שהם מצד גבורות והם הצירופים שההי"ן קודמות ל"ו, ומהם צירופי תמוז ואב, ולזה המן הרשע נתחכם להפיל פור אל איזה חודש שהצירוף שלו הוא מגבורות, ויצא לו על חודש אדר שהצירוף שלו הוא גם כן גבורות. אך צדיקי הדור הם העומדים בפרץ ומהפכין מדת הדין למדת הרחמים. וצירוף של חודש ניסן הוא כולו רחמים, ולזה בחודש ניסן יכולין הצדיקים לפעול בתפילתם שאותם הצירופים מהחודשים המורים על גבורות שיתהפכו גם כן לחסדים ורחמים.

גם השנים עשר נשיאים שהקריבו קרבנות בניסן כל אחד ביומו, היו גם כן נגד שנים עשר חודשי השנה, שהיה לכל אחד יום טוב ביום הקריבו, וכל אחד היה מקריב נגד חודש אחד והיה מהפך הצירוף גבורות לרחמים. בעבור שהחודש ניסן הוא הראש לכל החודשים לחודשי השנה, וכמו שכל אדם הראש הוא העיקר לכל הגוף, כך כל חודשי השנה המה נכללים אחר החודש ניסן דכולא בתר רישא גריר. ולזאת בחודש ניסן יכולין הצדיקים לפעול רחמים לכל השנה. וזהו מרומז באומרו **החודש הזה לכם ראש חודשים**, פירוש שהוא הראש לכל החודשים, **ראשון הוא לכם לחודשי השנה**, פירוש, שכל החודשים נכללין בו ותוכלו לפעול רחמים בחודש הראשון לכל חודשי השנה כנ"ל.

מאור ושמש

יָצְאוּ כָל צְבָאוֹת ה' מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (יב, מא)
הַחֲדָשִׁים הַרִי"מ [מגור] זי"ע אמר בשם **הרבי מקאצק זי"ע**, שהאדם צריך לייגע את עצמו בפרשת של יציאת מצרים כמו בהלכה ותוספות עכ"ל.
 שיח שרפי קודש

כי המכוון היה שלא יהיה להם שום שייכות. והביא ראייה מהאור החיים הקדוש על הפסוק (יב, לא) **ויקם פרעה לילה ויקרא למשה ולאהרן לילה**, וזה לשונו: טעם אומרו פעם ב' לילה כי אמר לו אולי אתה חושש על שאמרתי לא **אוסף ראות פניך** ואמרת **כן דברת**, הלא עתה הוא לילה ואין כאן טענת **אל תוסף ראות פני** כי הוא במחשך ולא יראו איש את אחיו, ע"כ. ומשמע דבאינו רואה מותר.

וכעין שאלה זו שמעתי מהגאון ר' משה לייב שחור זצ"ל, כי הגאון בעל ערוך השלחן למד אצל הנצי"ב [מיואלוז'ין], ובא אחד לשאול להנצי"ב היות ונשבע שלא יראה פני חבריו ועתה חבריו מת והוא היה רוחץ בחברא קדישא האם מותר לו להיות רוחץ לזה. ואמר בעל הערוך השלחן, הלא פסוק מפורש הוא (יד, יג) **כי אשר ראיתם מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם**. וכתוב (פסוק ל) **וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים**, הרי כתיב כאן דלאחר מיתה מותר. ואמר לו הנצי"ב שיכתוב חידושו.

הגה"צ ר' יהודה לייב רבינוביץ זצ"ל, כרם חמד

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְךָ דַּבַּרְתָּ לֹא אוֹסֵף עוֹד רְאוֹת פְּנֶיךָ (י, כט)

לכאורה קשה הרי ראה אותו אח"כ כשבא פרעה אליו בלילה ואמר לו **קומו צאו מתוך עמי**. נראה להבין זה על פי משל לבעל הבית עשיר אחד אשר נפל ממצבו ויצא נקי מנכסיו, והיה מוכרח לכתת רגליו למצוא טרף לביתו ולבקש על פתחי נדיבים לחם לפי הטף, פעם אחת בא אצל אחד אשר היה משרת אצלו וכעת היה עשיר גדול, ומיד הכיר אותו שזה הוא שהיה משרת אצלו, וזה העשיר לא הכיר אותו, ואמר לו הלא זכור תזכור אשר היית אצלי, ואמר לו אמת שהיית משרת אצלי אמנם כעת אין לך צורה זו ולא אותו פנים שהיה לך אז כי מגודל העוני והרעב נשתנה צורתו. כן אמר לו משה **לא אוסיף עוד ראות פניך**, פני מלך יושב על כסאו ועבדיו ומשרתיו עומדים לפניו מימינו ומשמאלו, לא כן אח"כ כשהלך פרעה לילה על פתחי ישראל לבקש את משה ואהרן, ובא אצל משה כעני בפתח, ומשה יושב על כסאו בהסיבה ודרך חירות עם ארבע כוסות יין כנגד ארבע לשונות של גאולה אז לא היה לפרעה פניו מאז.

בית יעקב (אלכסנדר)

וַיֹּאמֶר וַאֲהַרְוֶן עֵשׂוּ אֶת כָּל הַמִּפְתָּיִם הָאֵלֶּה לְפָנֶיךָ פְּרָעָה וַיַּחֲזֵק ה' אֶת יָב פְּרָעָה (יא, י)

ויש לדקדק מה בא הכתוב להשמיענו אלא יש לפרש שזה קאי על הפסוק שלאחריו שבשביל זה נענש פרעה שחזק ד' את לבו שבביל שלא שם על לבו שמה' היו הנפלאות

פעם אחת כאשר היה [הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע] בליזענסק [אצל הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע] על שבת קודש פרשת בא, ביקש אותו רבו הרה"ק זי"ע, שבעת שיאמר תורה, בל יהיה אתו עמו שם, כי טעם כמוס עמדו. אולם הוא לא רצה לילך משם.

ויהי כאשר פתח הרבי ר' אלימלך את פה קדשו, הותחיל לומר תורה, קפץ רבינו מלפני השולחן, ורץ בבית אנה ואנה, והגיד את ההלל בקול צעקות. והדבר היה תמוה מאד בעיני האנשים שהיו נמצאים שם, עד שהסביר להם סיבת הדבר, כי רבו הק' על ידי אמירת הדברי תורה מפרשת השבוע, משך עליו כל כך התלהבות קדושה, עד שנדמה לו כאילו הוא מקריב כעת את הקרבן פסח, ועל כן אמר הלל.

אביר הרועים (קאלוב), מעשה הצדיקים

רגיל הייתי להיות משובתי "שבת שירה" אצל הרה"ק מקאסאני זי"ע, פעם אחת לא אסתייעא מילתא לבוא לקראת שבת פרשת "בשלח", והקדמתי לבוא בפרשת "בא", לשבות אצל הרה"ק ששבת בעיר הבירה פעסט, אמר לי הרה"ק על כך, בדרך מליצה: "מצוה בו יותר מבשלוחו".

תחת אחד השיחים, כשדבר במעלת השבת הזאת, אמר לי את מאמר חז"ל "השתא בשלוחו מקדש בו מיבעיא", וכוונתו לומר, שאם פרשת "בשלח" - "שבת שירה" מקודשת ביותר, אזי השבת פרשת "בא" מעלתה גבוהה עוד יותר.

הגרי"ש אונגר זצ"ל גאב"ד חוג חתם סופר, רשומים בשמן

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרָעָה (י, א)

הרה"ק ר' מאיר [מפרעמישלאן זי"ע] סיפר, שהרה"ק רבי זוסיע [מהאניפאלי] ז"ל התפאר לפני הרה"ק המגיד [ממעזריטש] ז"ל שבנו יכול ללמוד, ואמר לו המגיד כשיהיה בר מצוה בן י"ג שנים, תביא אותו אלי, והביא אותו, ושאל לו איזו פרשה היום, והשיב: בא, ושאלו אותו, לך הוה ליה למימר, ולמה כתיב בא, והשיב: שבא פירושו בא אתי, וכביכול הקב"ה אמר לו למשה אני אלך עמך.

דברי מאיר

וַיֹּאמֶר לוֹ פְּרָעָה לָךְ מַעְלֵי הַשָּׁמַיִם לָךְ אֵל תִּסָּף רְאוֹת פְּנֵי וגו' (י, כח)

שמעתי ממרן הגאון מטשעבין זצוק"ל, פעם היו שני שותפין שהסתכסכו ביניהם ונשבע אחד שלא יראה פני חבריו, ואח"כ הוצרכו שניהם לעמוד למשפט באיזה ענין מהשותפות, ושאלו אם מותר להם לבוא ולדבר ביחד באופן שלא יראו אחד השני או לא. וביאור השאלה היא, אי אזלינן בשבועה בתר הדיבור או בתר המכוון,

הרב אהרן גלבשטיין

הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע י"ד שבט תרנ"ד

התורה שאמר בשם רבינו הקדוש רבי דוד מלעלוב זי"ע

ובזכרוני ששמעתי מכ"ק מרן אדמו"ר הזקן מאלכסנדר זצ"ל זי"ע שאמר בשם צדיק אחד אדמה לבטח בשם הצדיק הקדוש ר' דוד מלעלוב זצ"ל זי"ע, שפירש הזמר שאומרים בליל שבת 'עזור לשובתים בשביעי בחריש ובקציר עולמים', כי בודאי אין לפרש שהוא תפילה על חריש וקציר שאין ראוי להתפלל זאת בשבת, אלא הפירוש שכל אחד מישראל צריך להתפלל להקב"ה שישמרהו ויצילהו מחילול שבת חלילה ויעזור לו שישבות בשביעי וינצל אף ממלאכה ממש מחריש ומקציר, ולא תאמר כי מקציר הפירוש הנוטל דג מספל מים וחריש גם כן כעין זה על ידי איזה תולדה, אבל על מלאכת החרישה והקצירה ממש אין צריך להתפלל כי היתכן שישכח איש כל כך את השבת, על זה אומר 'עולמים' כאשר העולם מפרשים חרישה וקצירה בדרך הפשוט גם כן צריך להתפלל שישמרהו ה' כי אדם עלול לשכחה, כך היה תוכן דבריו הק' בקצת ביאור.

שו"ת עני בן פתמא

ההתעוררות לפני תפילת "כל נדרי"

שמעתי מכ"ק מרן אדמו"ר ה"ברכת משה" זי"ע שסיפר לו יהודי פשוט אחד בדמעות שלישי על כך שהרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע ששימש גם כרב העיר אלכסנדר נעמד ביום הכיפורים לעת ערב כסדר העולם ודרכן של רבני העיר לדרוש ברבים לפני תפילת "כל נדרי", וכך דרש ברבים תוך שהוא מציין את הפסוק (תהלים קב יח) "פנה אל תפילה הערער ולא בזה את תפילתם", ואמר בלשון קדשו: "פנה אל תפילת הערער, דער אויבערשטער ווענדעט זיך צו די נאקעטע תפילות [הוא פונה אל התפילות הערומות]. ולא בזה את תפילתם, און ער פארשעמט נישט זייערע תפילות" [ואינו מבייש את התפילות שלהם], וגעו כל העם בבכיה זמן רב ורק לאחר מכן ניגשו לומר "כל נדרי" ולהתפלל תפילת ערבית של יום הכיפורים.

כאמור, בעת שסיפר זאת אותו יהודי פשוט לא עזר ברוחו ודמעות רבות זלגו מעיניו כשזכר באותה עת רצון והתעוררות ביום הקדוש בצל רבו הקדוש באלכסנדר.

הרה"ח ר' שמחה קרקבוסקי שליט"א, גליון אוהל מועד (336) מרשת בשלח תשע"ח

"הלא אני הגרוע שבכולם?..."

הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר היה הרב [שהשיגח] אצל אפיית המצות. פעם שלח את בנו הרה"ק בעל ישמח ישראל במקומו, ובאמצע אפיית המצות ראה והנה מונחת עיסה על השולחן שעלולה להתחמץ, ושפך עליה מים צוננים. כשראה הנחתום את מעשהו, רץ בבהלה לאביו הרה"ק רבי יחיאל, והביע אומר: איהר זענט גארנישט, אבער אייער זון נאך ערגער [- אתם אינם כלום, אבל בנכם הרי הוא גרוע עוד יותר מכם].

ואלה תולדות

הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע היה אבי שושלת אלכסנדר המעטירה שבפולין, ומגדולי האדמו"רים בפולין, ושימש אף כרבה של העיר אלכסנדר הסמוכה ללאדז' העיר הגדולה.

אביו היה הרה"ק רבי שרגא פייבל מגריצא זי"ע מתלמידיו של הגאון בעל ה"חווה דעת" ו"נתיבות המשפט" ונתקרב לחסידות אצל הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע והיה מגדולי תלמידיו של הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא זי"ע ולאחר מכן מגדולי תלמידיו של הרה"ק רבי אברהם משה מפרשיסחא ולאחר מכן מגדולי תלמידי הרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע.

הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע עוד הסתופף בצל הרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע ולאחר

הסתלקותו הסתופף אצל אביו הרה"ק מגריצא הנ"ל ולאחר מכן אצל הרה"ק רבי מנחם מנדל מווארקא זי"ע ולאחריו אצל הרה"ק רבי בעריש מביאלה זי"ע ולאחר הסתלקותו עברה הנהגת העדה אליו כשרוב רובם של עדת החסידים קיבלו עליהם את מרותו.

כך הנהיג את העדה ברחמים גדולים מתוך ענוות חן ושפלות הרוח ואהבת ישראל כדרכן של בית ווארקא מקדמת דנא.

בניו היו הרה"ק רבי ירחמיאל ישראל יצחק מאלכסנדר זי"ע בעל ה"ישמח ישראל" והרה"ק רבי שמואל צבי מאלכסנדר זי"ע בעל ה"תפארת שמואל" והרה"ק רבי בצלאל יאיר זצוק"ל.

נסתלק לשמי רום בשעת סעודת מלוה מלכה במוצ"ש י"ד שבט ערב חמשה עשר בשבט שנת תרנ"ד, ומנוחתו כבוד בעיר אלכסנדר שבפולין.

מכתב מהאדמו"ר הרב הקדוש ר' יחיאל מאלכסנדר אל האחים הקדושים הרב הקדוש ר' יצחק דוד ואדמו"ר הרב הקדוש ר' אלעזר מנחם מנדל זי"ע

עש"ק תבוא תרל"ז

לחיים טובים יחוק בסשצ"ג ה"ה האחים הצדיקים גזע קדושה, וכו' ה"ה הרב מהור"ר יצחק דוד, שליט"א וה"ה מהור"ר אלעזר מנחם מנדל שליט"א.

אחדשה"ט הנה זה פעם אחר פעם השגתי מכם אג"ש אשר רואה אנוכי כמעט קצת הקפדה אשר לא מלאתי מבוקשכם למלאות רצונכם. ואען ואומר לכם אשר שמעתם אשר רוב העולם הנוסעים לביאלע מסתופפים כהיום בפה כן הוא. אכן קורא אני עלי אוי לו למי שהעולם מטעין בו כי אין אנו בכלל בגדר הזה, אבל כמדומה אשר אינני מספיק בידי לעשות תשובה ואני צועק פעם אחר פעם אין שומע, ולא עוד אלא שגאוני ארץ שלחו אלי מכתביהם אשר יהי חלילה עוון פלילי אם אסרב, אמנם עכ"ז לא אוכל להציע לכם גודל צערי ומכאבי ד' ירחם עלי, ולזאת הנני לבקשם אשר תתפללו עלי להספיק בידי לעשות תשובה, ולא יהי לי שום בלבול דעת ולא מחשבות ל"ט חלילה בעת התפילה. ובפרט בימים הנוראים הבעל"ט, וכאשר ארגיש בעצמי שום הטבה בל"י אקווה לעמוד על ימינכם ברוב עז וכת, נא תתפללו בחזקה עלי כי צריך אני לרחמים גדולים ובפרט בימים הנוראים, הבעל"ט. בין כך ובין כך הנני ג"כ אשלח לכם אג"ש בזו הימים, רק המכתב הלז הנני כותב כעת למען שתשיגו עוד קודם הימים הק' והנוראים הבעל"ט, והנני להכפיל ולשלש מבוקשי לשפוך שיח ותחנונים עבורי

יחיאל בן מלכה

באמונת צדיקים אפשר לפעול כל טוב

סיפר הרה"ג החסיד ר' פישילי אב"ד מבלוינא, פעם אחת נחלה מאוד על הקביה רחמנא לצלן שלא היה יכול לאכול מאומה, וגם הרופאים בווארשא פקדו שלא לאכול רק מעט רוטב וקלעי, וזה היה קודם פסח, וכאשר הקלעי הוא חמץ גמור נסע לאדמו"ר [הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר] זצ"ל להזכיר את עצמו ולדרוש מה יעשה בהחג הקדוש, ואמר לו אדמו"ר הקדוש שישמע לעצתו שיבוא אצלו על הפסח, וכן עשה, ובפסח אכל מצה ומרור ותאב לאכול הכל, וביום ב' של פסח היה אצל השולחן בסעודת אסתר ושאל אותו אדמו"ר הק' פישילי מה נשמע, וסיפר לו שאכל הכל, וכמעט שאיננו יודע שהיה חולה, ופתח ואמר בקדשו על זה, כתוב במגילת אסתר והיה אמן את הדסה, אומן היא מלשון המשכה, וגם אמונה, הדסה רומז להצדיק, באמונת צדיקים כראוי יוכל האדם להמשיך על עצמו כל טוב. תפארת ישראל (חלק א' אות קמב)

לאחר מכן כשנכנס הרה"ק בעל ישמח ישראל לאביו, הבחין באביו שהיה מלא פחד. פנה אליו אביו: השמעת דברי הנחתום שאתה עוד גרוע ממני, וכי איך יתכן כזאת, הלא אני הגרוע שבכולם?...

ימות עולם (אמינינוב)

עד מאה ועשרים שנה

סיפר לי הרה"ח ר' דוד צבי שלמה וועבער נ"י, ששמע מהרה"ח הישיש ר' משה בויס ז"ל, שאחר נישואיו נחלה פעם, וכנס חותנו להרה"ק ר' יחיאל מאלכסנדר זצ"ל והתאונן לפניו שחתנו חולה ל"ע [ער האט באקומען א קראנקן איידעם]. אמר הרה"ק מאלכסנדר שלוש פעמים בזה הלשון: בריא וחזק עד מאה ועשרים שנה [געזונט און שטארק ביז הונדערט יאר], וכך הוה, שחי מאה ואחד שנים.

שיח זקנים (חלק ד')

ברכת מזל טוב טוב המה ולבגות

ברגשי כבוד ויקר נשגור בזה מלא הטנא
מאליפות מרובבות קדם
הרה"צ רבי **אלתר אלעזר מנחם קאפן** שליט"א
בן כ"ק אדמו"ר מלעלוב בראנוביץ זצלה"ה
נכדו חביבו של כ"ק מרן הברכת משה זיע"א
רב דביהמ"ד לעלוב בראנוביץ
לרגל שמחת נישואי בנו
החתן המופלג בתו"ש עדין לאון ולתפארת
הרב **לוי יצחק** הי"ד
עב"ג הכלה החשובה תחי'
בת הרה"צ רבי **ראובן יעקב יוסף קורניין** שליט"א
רב דביהמ"ד שידלובצא ביתר
בן כ"ק אדמו"ר **משידלובצא** שליט"א
חתן הרה"צ רבי **שאל גולדמן** שליט"א מזוועהיל
יה"ד שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות
רוב נחת דקדושת ממונה ומכל יוצ"ח
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
האופרוף בשב"ק בביהמ"ד לעלוב
בראנוביץ רח"ו רבנו גרשום 18 י"א שבט
שמחת החתונה ביום א' י"א שבט
בלידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים
בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית

ברכת מזל טוב טוב המה ולבגות

ברגשי כבוד ויקר נשגור בזה מלא הטנא
מאליפות מרובבות קדם
הרה"צ המשפיע רבי **יונה וינברג** שליט"א
חתן כ"ק מהרש"צ רונפלד זצלה"ה
חדב"ג כ"ק מרן הברכת משה זיע"א
לרגל שמחת אירוסיו בנו
החתן המופלג בתו"ש עדין לאון ולתפארת
הרב **מנשה אהרן** הי"ד
עב"ג הכלה החשובה תחי'
בת כ"ק אדמו"ר **מפיטבורג** שליט"א
חתן כ"ק אדמו"ר **קרעטשניף ירושלים** שליט"א
יה"ד שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות
רוב נחת דקדושת ממונה ומכל יוצ"ח
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב טוב המה ולבגות

ברגשי כבוד ויקר נשגור בזה מלא הטנא
מאליפות מרובבות קדם
הרה"צ רבי **שמעון נתן נטע רונפלד** שליט"א
בן כ"ק מהרש"צ רונפלד זצלה"ה
חדב"ג כ"ק מרן הברכת משה זיע"א
לרגל שמחת נישואי בנו
החתן המופלג בתו"ש עדין לאון ולתפארת
הרב **אברהם יצחק אייזיק** הי"ד
עב"ג הכלה החשובה תחי'
בת הרה"צ רבי **זוב צבי הירש מייליש** שליט"א
בן הרה"צ רבי **מוזייצען** שליט"א לונדון
חתן כ"ק אדמו"ר **קרעטשניף ירושלים** שליט"א
יה"ד שהזיווג יעלה יפה ויזכו לראות
רוב נחת דקדושת ממונה ומכל יוצ"ח
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
האופרוף בשב"ק בביהמ"ד קדושת
שמואל צבי רח"ו מלאכי 4 בני ברק
שמחת החתונה ביום שלישי
בביהמ"ד מכונבוקא בעלזא
רח"ו אדמו"ר מגור 45 בני ברק
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים
בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית

ברכת מזל טוב המה ולבגות

לידידינו הנכבד האי גברא רבא הנודע לשם
ולתהילה, פה מפיק מרגליות ובקי בחדרי
תורה וחסידות, אוצר סגולה, מתורת רבוה"ק
ומשנתם לעזרים משקה ודולה, משפיע
מאוצרותיו ומעיינותיו סיפורי הוד קדומים
מצדיקי הדורות בכל ימי הילולא, כלי
המחזיק ברכה, צנא מלא ספרא, זכה לשרת
בקדוש אצל רבוה"ק זי"ע ולהבחל"ט כ"ק
מרן אדמו"ר שליט"א ידינו הנכבד והנעלה
הנה"ח רבי **ישראל נח גולדברג** שליט"א
ולבנו ידידינו הנכבד האי גברא יקירא
יקר שבערכיך, לן בעומקה של תורה
מגו"ש בדף היומי בבית מדרשינו הגדול
יאת ה' היא אוצרו, לו נאה כל תהילה
מחשובי אנ"ש
הרה"ח ר' **שלמה זלמן** שליט"א
לרגל השמחה השרויה במעונו
בנשואי נכדו בנו החתן המופלג בתור"ש
עדין לגדולות כליל המעלות והמידות
הבה"ח **משה זרח** הי"ד
מחשובי חבורת הבחורים ומבחירי חברי
מפעל התורה חביבותא דרבי שמעון
עב"ג הכלה החשובה תחי'
בת ידידינו הנכבד מגוע אראלים ותרשישים
הרה"ח ר' **אהרן רבינוביץ** שליט"א
יה"ד שהזיווג יעלה יפה ויזכה לראות
מכל יוצ"ח רוב נחת דקדושת מתוך בריות
גופא ונהורא מעליא
האופרוף בשב"ק
בבית מדרשינו הגדול בית שמש
שמחת החתונה ביום שלישי
באולם גולדן סקיי ביתר עילית
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים
בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית
הזמנות פרטיות לא נשלחו כלל

ברכת מזל טוב המה ולבגות

נדבת ידידינו הנכבד והנעלה האי גברא יקירא
מוכתר בכל מידה נכונה כביר המעש ון הרעיון,
טוב ליבו ונפש מי ימלא, קובע עיתותיו לתורה,
ממקימו ומוסר את עצמו למען הכנסת אורחים
ליזענסק - לעלוב, מוסר את עצמו לכל מפעלות
חצר קדשינו
הרה"ח המפורא ר' **מנשה ליפשיץ** שליט"א
גו"ל לובה"ק זיע"א
משב"ק כ"ק מרן הברכת משה זיע"א
ולבנו ידידינו הנכבד והנעלה מחשובי אנ"ש
הרה"ח ר' **שמעון נתן נטע** שליט"א
לרגל שמחת הולדת הנינה הנכדה
בת אצל נכדו בנו האברך החשוב
הר"ו **חיים שלום** הי"ד
יה"ד שיזכו לראות רוב נחת ממונה ומכל
יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב המה ולבגות

בלב מלא רגשי שמחת רעים המלא על
גדותיו, נשגור בזאת את ברכותינו הלבביות
אל כבוד מעלת ידידינו היקר והנכבד, שמו
מפארים, ידיו רב לו בהקמת עולה של תורה
וחסד בעיר התורה והחסידות אלעד צ"ו,
לעטרה בבתי כנסיות ובתי מדרשות, מוסדות
תורה חינוך וחסידות, ולהרבות במקוואותיה
ובקהילותיה, משכיל אל דל ומרבה להטיב
לכלל ולפרט בעין יפה ובסבר פנים יפות,
נושא בגאון את נור העשיה הברוכה למען
הכלל, המסור בלב ונפש להתפתחות קריה
נאמנה להרבות בגולות התורה והחסידות
לאון ולתפארת, ברוך הכשרון לישא חן
בעיני אלוקים ואדם, מסור בל"ג לכל מפעלות
חצר הקודש בכלל ועושה לילות כימים למען
התפתחות קהילתו הק' בעיר אלעד, ה"ה
הרה"ח משה ר' **ישראל פרוש** שליט"א
ראש עיריית אלעד
ולאביו ידידינו הדגול והיקר, האי גברא רבא,
איש חי ורב פעלים לתורה וחסידות דלתות
לבו הרחב פתוחה למצוקות הכלל והפרט,
סמל העזרה לזולת והדאגה לפרט באשר
הוא, מסור בכל לוי"ג לקהילתו הק' ואשר
זכה לחביבות יתירה וגלויה אצל מאור עינינו
כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א
הרה"ח משה ר' **מאיר** שליט"א
לרגל שמחת נישואי בנו נכדו
החתן המופלג בתו"ש ובמידות טובות
עדין לאון ולתפארת
הבה"ח **גדליה** נ"י
עב"ג הכלה החשובה תחי'
בת ידידינו הנכבד
החתן המפורא ר' **אלחנן שלמה זלמן לוי** שליט"א
יה"ד שהזיווג יעלה יפה לבניו עדין יזכו לראות
מהם ומכל יוצ"ח זורות ישרים ומבורכים, רוב נחת
דקדושת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא אכ"ד
שמחת החתונה ביום שני
באולם גוטניק בירושלים
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים
בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית

ברכת מזל טוב המה ולבגות

נדבת ידידינו הנכבד והנעלה האי גברא יקירא
מוכתר בכל מידה נכונה, איש האשכולות, ידיו
רב לו בתורה וחסידות, מגוע אראלים ותרשישים,
מחשובי לומדי ומתפללי בית מדרשינו הגדול
הנה"ח ר' **אברהם ברוך ורדיגר** שליט"א
גו"ל לובה"ק זיע"א
לרגל שמחת הולדת הנין
בן אצל נכדו האברך החשוב
הרב **פנחס מנחם גולדברג** הי"ד
יה"ד שיזכו לראות רוב נחת ממונה ומכל
יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מזל טוב המה ולבגות

נדבת ידידינו הנכבד והנעלה האי גברא יקירא
מוכתר בכל מידה נכונה כליל המעלות והמידות,
ידיו רב לו בתורה וחסידות, מחשובי אנ"ש
הרה"ח ר' **אלעזר גולדשטיין** שליט"א
ולאביו ידידינו הנכבד והנעלה
מחשובי ומפארי אנ"ש
הרה"ח המפורא ר' **לוי יצחק** שליט"א
ולחמיו ידידינו הנכבד
הרה"ח המפורא ר' **שמואל יצחק לסקר** שליט"א
לרגל שמחת נישואי בנו נכדם
החתן המופלג בתו"ש ובמידות טובות
עדין לאון ולתפארת
הבה"ח **מנחם** נ"י
מחשובי חבורת הבחורים ומבחירי מפעל
התורה 'חביבותא דרבי שמעון'
עב"ג הכלה החשובה תחי'
יה"ד שהזיווג יעלה יפה לבניו עדין יזכו לראות
מהם ומכל יוצ"ח זורות ישרים ומבורכים, רוב נחת
דקדושת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא אכ"ד
האופרוף בשב"ק
בבית מדרשינו בבני ברק
שמחת החתונה ביום א' י"א שבט
באולם ארמונות חן בבני ברק
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים
בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' **יהודה אריה לייב מנדל** זצ"ל
בן הרה"ח ר' **מנחם מנדל** ז"ל
נלב"ע ט"ו שבט תשכ"ט
ת.נ.צ.ב.ה.

גם אני קבלתי ע"ע

כהוראת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א:
להוסיף זכויות
ולברך 'ברכת המזון
מתוך הסידור'
לישועת ולרפואת הכלל והפרט

לעילוי נשמת

המשפיע והנה"ח רבי **אלימלך אליהו דוד גלבשטיין** זצ"ל
בן הרה"ח ר' **אליהו דוד גלבשטיין** זצ"ל
מפארי נעדתנו
נלב"ע י' שבט תשנ"ט
ת.נ.צ.ב.ה.